

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΙ
Μ. Σ. ΒΑΛΛΗΣ & Δ. Π. ΑΛΒΑΝΟΣ

ΧΑΡΑΥΓΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ:

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΠΑΡΑ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ "ΣΑΛΠΙΓΓΟΣ,"
ΜΥΤΙΛΗΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
(ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ)

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
"ΧΑΡΑΥΓΗΝ,"
ΜΥΤΙΛΗΝΗ

F. CEVAERT

ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΣ ΝΙΤΣΕ

Κάποια ισχυρά αντίδρασις παρήχθη ἐναντίον τοῦ κοινωνικοῦ, πολιτικοῦ, καλλιτεχνικοῦ, φεμινιστικοῦ ἀναρχισμοῦ καὶ ἐναντίον τῶν ἀσυνεπειῶν τοῦ χριστιανικοῦ νεοϊδανισμοῦ. Ἡ διπλῆ αὕτη ἀντίδρασις συγκεκριαλοῦται εἰς τὴν σκέψιν τοῦ γερμανοῦ φιλοσόφου Φριδερίκου Νίτσε. Δυστυχῶς περιέπεσεν εἰς ὑπερβολὰς αἵτινες τὴν καθιστοῦν ὑποπτον. Ὑπερέβη ὅλως διόλου τὰ ὄρια· ἀλλ' ἦτο ἀναγκαῖα ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις. Αὕτη εἶναι ἡ αἰτία δι' ἣν τὰ ἔργα τοῦ Νίτσε εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἐγωϊστικὴ φιλοσοφία ἔχει ἐκδηλωθῆ μετὰ τῆς μεγαλειτέρας ἐντάσεως, μᾶς φαίνονται λίαν χαρακτηριστικὰ καὶ δεσπίζοντα ἐν τῷ μέσῳ τῆς διανοητικῆς ταραχῆς τοῦ αἰῶνος μας.

Ὁ Λεοπάρδη, ὁ Σοπεγγάουερ, ὁ Νίτσε, αἱ τρεῖς αὗται εἰρωνικαὶ μορφαί, φαίνονται ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ 19ου αἰῶνος ὅπως τρεῖς σκοτεινοὶ ὀδηγοί, ὅπισθεν τῶν ὁποίων συσσωρεύονται αἱ ἀπηλπισμέναι, ἀποστατήσασαι καὶ ἐξαπατηθεῖσαι ψυχαί. Μὲ ὀφθαλμὸν ἀλάνθαστον διέκριναν τὰς μερίμνας, τὰς ταλαιπωρίας καὶ τὰς καταστροφὰς τῆς ἐποχῆς των. Εἰς τρεῖς διαφόρους περιόδους τῆς συγχρόνου ἐποχῆς — εἰς τὴν ἀρχήν, εἰς τὸ μέσον καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος — ὅταν ἡ περιληπτικὴ σκέψις πρὸ ὀλίγου συνήντα κάποιον νέον καὶ ἀνυπέρβλητον πρόσκομμα, ἀνύψωσαν τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημά των εἰς τὸν διανοητικὸν ὀρίζοντα. Ἐβάδισαν διὰ τῶν ζοφερῶν ἀτραπῶν τῆς θλίψεως· ἐχρωμάτισαν τὸν φρικαλέον πίνακα, ὅστις ἐξετυλίσσετο ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς των. Ὁ Λεοπάρδη ἔχει κηρύξει τὴν μηδαμινότητα τῶν μεγάλων ἐπιναστατικῶν οὐτοπιῶν, ὁ Σοπεγγάουερ εἶναι ὁ καταφρονητὴς τῆς δημοκρατίας, ὁ Νίτσε τέλος κατέφερε τὰ βαρύτερα πλήγματα κατὰ τῶν ἀναρχικῶν.

Δυστυχῶς, χωρὶς νὰ δώσουν λογαριασμὸν διὰ τὸν ἑαυτὸν των, καὶ οἱ τρεῖς εἶχαν εἰσχωρήσει μέχρι μυελοῦ τῶν νεωτέρων διδασκαλιῶν, ἃς ἐπολέμουν. Ὁ Λεοπάρδη ἦτο ριζοσπάστης, ὁ Σοπεγγάουερ δὲν δύναται ν' ἀπαρνηθῆ τὰς δημοκρατικὰς ἀρχὰς του, ὁ Νίτσε δαναίξεται ἀπὸ

τὰς ἀναρχικὰς διδασκαλίαις αὐτὴν τὴν βᾶσιν τῆς φιλοσοφίας του.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ **Also sprach Zarathustra** (Τάδε λέγει Ζαρατούστρας) ἠὲ χαριστήθη κατ' ἀρχὰς βλέπων ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐλαττουμένην τὴν θεϊκὴν δεσποτείαν! «Ὁ Θεὸς ἀπέθανε» φωνάζει. Πρώτη ἀναρχικὴ γνώμη. Ὑπερήφανος χαιρετίζει τὴν αὐγὴν κόσμου νέου, κόσμου ἀληθείας, εὐθύτητος καὶ συνέσεως, ἀπηλλαγμένου παντὸς περιορισμοῦ, παντὸς νόμου τεχνητοῦ. Δευτέρα ἀναρχικὴ γνώμη. Διακηρύττει τὴν ἐλευθέραν ἐξέλιξιν τῆς διανοίας μας, τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν ἠθικῶν δυνάμεών μας, τὴν πλήρη αὐτονομίαν τοῦ ἀτόμου μας. Τρίτη ἀναρχικὴ γνώμη. Μόνον ὁ Νίτσε εἶναι ἀναρχικὸς ἐγωϊστής, ἀντὶ νὰ εἶναι ἀναρχικὸς ἀλτρουϊστής. «Εἶνε φρόνιμον, εἶχεν εἶπει ὁ Σοπεγγάουερ, νὰ παριστῶμεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ὅτι δύναται τις πολὺ καλὰ ν' ἀπέχη ἀδιαφορῶν περὶ αὐτῶν». Ὁ Νίτσε ὠθήσεται τὴν φιλοσοφίαν ταύτην μέχρι συμπερασμάτων καθ' ὀλοκληρίαν ἔξω τῶν ὁρίων. Τοσοῦτον ὥστε ἀντὶ νὰ ἐμποδίσουν τὴν πρόοδον τῆς ὑπονοίας, τῆς ραθυμίας, τοῦ ὄνειδους τοῦ κόσμου, θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν χειρίστων νεωτέρων παιθῶν. Ἡ θεωρία τοῦ **ὑπερανθρώπου** εἶναι ἠθικὴ πρὸς χρῆσιν τῶν μονοπωλῶν, τῶν οἰκονομολόγων καὶ τῶν πολιτικῶν. Ὁ Νίτσε οὐδόλως προέβλεπεν ὅτι θὰ ἐφθάνεν εἰς αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἡ ἠθικὴ του περὶ τῶν δούλων καὶ ἡ ἠθικὴ του περὶ τῶν κυρίων, συγχωρεῖ ὅλα τὰ ἐγκλήματα τὰ διαπραχθέντα κατὰ τῆς ἀλληλεγγύης. Ἄγριως δαρδινιστὴς, καταδικάζει πάντας ὅσοι ἔκαμαν νάκουσθῆ λόγος εὐσπλαγχνίας εἰς τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν. Ὁ ἱερεὺς, λέγει, εἶναι ὁ τελευταῖος τῶν ἀνθρώπων. «Ὁ χριστιανισμὸς ὑπῆρξεν ἡ μεγαλυτέρα συμφορὰ τῆς ἀνθρωπότητος».

Μολονότι ἡ ἐπιπόλαιος παρατήρησις τῶν κοινωνικῶν φαινομένων φαίνεται ὅτι τὸν δικαιοῦναι, ἡ ἐγωϊστικὴ θεωρία του δὲν εἶνε ὡς ἐκ τοῦτου ὀλιγώτερον ψευδῆς καὶ ὅλως παράδοξος. Ὁ κύ-

ριος εἶνε πάντοτε ὁ Ἰησοῦς ὅστις θριαμβεύει θυσιαζόμενος. Ἡ σκέψις περὶ τοῦ ταπεινοῦ τούτου θύματος μᾶς δεσπάζει περισσότερον τῆς ἐνεργείας τοῦ κατακτητοῦ. Ὁ δοῦλος εἶνε πάντοτε ὁ πλουτήσας ἄνθρωπος, ὁ ὑποδουλωμένος εἰς τὴν πολυτέλειάν του, ὁ βασανιζόμενος ὑπὸ τῆς ἰδέας ἀπλήστου ἀρπαγμοῦ· εἶνε πάντοτε ὁ τίρανος, ὁ δεσπότης, ὁ αὐτοκράτωρ ὅστις φοβεῖται τὰς συνωμοσίας, ὑποπιεύων πάντοτε τὸ μῖσος πέριξ του. Ὁ Νίτσε ἐνησχολήθη εἰς τὸ νὰ ἐκβάλῃ πᾶσαν τύψιν ἀπὸ τοὺς «κυρίους μας». Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς δούλους, ἂν καταδυναστεύωνται, πρέπει ἔνεκα τούτου νὰ αἰτιῶνται τὸν χριστιανισμόν ὅστις τοὺς ἀπηλευθέρωσε καὶ τοὺς ἐξέθεσεν εἰς τὰς κακοπαθείας τῆς ζωῆς. Ἡ ἐλευθερία δι' ὅλους ἦτο ὁ ἀγὼν καὶ ἡ ὀδύνη δι' ὅλους. Καὶ ὁ Νίτσε δὲν διστάζει νὰ καταστήσῃ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν ὑπεύθυνον διὰ τὸν πεσσιμισμόν καὶ τὸν σύγχρονον ὕλισμόν. Ἡμεῖς ἀπεναντίας ὑποστηρίζομεν, ὅτι τὰ δύο ταῦτα κακὰ τῆς ἐνεσιώσης κοινωνίας προκύπτουν ἐκ τῆς σκοτεινότητος τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ χριστιανὸς ὅστις πιστεύει εἰς τὰς ἀπολαύσεις τῆς μελλούσης ζωῆς δὲν μεμψιμοιρεῖ πλέον κατὰ τῶν ἐπιγείων θλίψεων, καὶ ἡ ἰδέα ἦν φέρει μέσα του τὸν ἀποστρέφει εἰς πολλὰς περιστάσεις ἀπὸ τὰς παραινέσεις τοῦ πρακτικοῦ ἐγωῖσμοῦ.

Ἐνεστερνίσθησαν ἀπλήστως τὰς διακηρύξεις τοῦ Νίτσε, ὅπως πάντα λόγον τῶν ὑψηλῶν πνευμάτων, πού ἔρχονται νὰ συγχωρήσουν τὰ ἀτομικὰ πάθη. Μὲ τὴν ὕλιστικὴν του ἠθικὴν, τὴν ἀπορροφοῦσαν, μεθ' ὅσα καὶ ἂν λέγουν περὶ αὐτῆς οἱ ἄλλοι φιλόσοφοι*), ὁ Νίτσε μήπως δὲν συγχωρεῖ τὰς χειρίστας βιαιοπραγίας αἰτινες ἐξησκήθησαν ἐν ὀνόματι τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας; Δὲν ἐσκέφθη ὅτι ἐκεῖνο πού ἐθαύμαζε εἰς μίαν ἀριστοκρατικὴν καὶ δεσποτικὴν ιδιοσυγκρασίαν ἠδύνατο ἐπίσης πολὺ καλὰ νὰ ὑπάρχῃ καὶ παρὰ τοῖς «δούλοις» καὶ νὰ ἐκραγῇ ἡμέραν τινὰ μετὰ μανίας. Εἶπεν εἰς τὰ πλήθη: «Ζητεῖτε μίαν εὐτυχίαν ἰσότητος! ἀτυχεῖς ἰδεῶδες. Ἀντὶ νὰ διανέμεσθε ἡσύχως τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου, νὰ ἀλληλοδοηθῆσθε, νὰ φέρητε κοινὴν εὐθύνην, ἐπιστρέψατε εἰς τὴν ἐμπόλεμον κατάστασιν, ἣτις εἶνε ἡ φυσικὴ σας κατάστασις. Ἡ ἐξασθένεισις τῶν πολεμικῶν ἐνστίκτων εἶνε ἡ πρωτίστη αἰτία τῆς παρακμῆς μας». Καὶ ὡς νὰ ἤθελον νὰ ποδείξουν εἰς τὸν φιλόσοφον ὅτι ἡ γλῶσσά του παρήγε τὸ προσηγορευμένον ἀποτέλεσμα, ὅλοι ἐκεῖνοι οἵτινες ἐν τῇ ἐξάψει καὶ τῷ πόθῳ των διακηρύττουν τὴν βασιλείαν τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἐξ ἴσου διανομῆς τῶν ἀγαθῶν, ἐφώρμησαν ὡς βάρβαροι ἢ παράφρονες ἐκ τῆς μέθης ἐπὶ τῆς ἐνεσιώσης κοινωνίας. Ἄν οἱ προπαγανδιστὰὶ διὰ τοῦ ἔργου των περιέρχονται πράγματι εἰς ἀντίφασιν μὲ τὸ ἀλτρουϊστικὸν ἰδεῶδες των, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι κάποια ἀνωτέρα δύναμις ἠθέλησε διὰ τούτου νὰ δείξῃ τὸν κίνδυνον τῆς σκληρῆς νιτσεικῆς φιλοσοφίας. Ἡ ἱστορία ἀργό-

τερον θὰ εἴπῃ ὅτι καθ' ἣν στιγμὴν διεδίδοντο τὰ βιβλία τοῦ Νίτσε ὀλόκληρος γενεὰ φανατικῶν ἐξεδικήθη τὰς κοινωνικὰς ἀνισότητας μὲ τὸ ἔγκλημα καὶ μὲ τὴν διὰ δυναμίτιδος ἀνουσιουργήματα. Καὶ ἂν δὲ ὁ φιλόσοφος δὲν εἶνε ὁ ὑπεύθυνος τούτων, τὸ μέλλον μολαταῦτα θὰ εὔρη παράδοξον ὅτι ὁ κυρίαρχος οὗτος σκεπτικιστῆς παρέσχεν εἰς τοὺς Ζάσουλις, τοὺς **Hoedel**, τοὺς **Nobiling**, τοὺς Ὀτερο, τοὺς **Ravachol**, τοὺς **Caserio**, τοὺς Ρώσσους μηδενιστὰς ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀναρχικοὺς τοὺς Βέλγους, τοὺς Ἰταλοὺς, Ἰσπανοὺς, Γάλλους, Ἀγγλοὺς καὶ Ἀμερικανούς, τὸ λαμπρότερον ἐπιχείρημα διὰ ν' ἀντιτάξουν εἰς τὴν κυβερνητικὴν ἀδράνειαν καθ' ἣς ἠγανάκτουν: τὸ τῆς ἰσχύος.

Ἡ ἰσχὺς. Τὸ νὰ ζήσῃ ἰσχυρὸς, ν' ἀποθάνῃ ἰσχυρὸς, νὰ ἐξασκήσῃ μίαν δραστήριον δεσποτείαν ἐπὶ πάντων τῶν περιστοιχούντων αὐτὸν πραγμάτων, νὰ γίνῃ ὁ κύριος τῶν ψυχῶν, τῶν διανοιῶν καὶ τῶν ἐνεργειῶν, καὶ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν γῆν αὐτὴν ὡς πλήρη ἰδιοκτησίαν τῶν ἠθικῶν του δυνάμεων, τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ ὄνειρον τοῦ Νίτσε, ὡραῖον ὄνειρον κακῶς διερμηνευθὲν ἴσως ὑπὸ τοῦ ἰδίου, πάντως δὲ κακῶς ἐννοηθὲν ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν του. Εἰς ποῖον συμπέρασμα μᾶς ὀδηγεῖ ἡ φιλοσοφία του; Εἰς τὴν αὐτοκτονίαν*), ἀκριβῶς ὅπως ἡ περὶ ἀλληλεγγύης διδασκαλία τοῦ Λεοπάρδη καὶ οἱ μηδενιστικοὶ ἀλτρουϊσμοὶ τοῦ Σοπεγγάουερ. «Τὸ ἀποθνήσκειν ἐν καιρῷ, ἀνακράζει ὁ ἀπόστολος τῆς ἰσχύος, μετὰ χαρᾶς καὶ λάμψεως, ὅταν ἐν πραγματικὸν χαῖρε εἶναι ἀκόμη δυνατόν!» Ἐν τῇ ὑστάτῃ ὥρᾳ, προτείνει νὰ μὴ ἀνεχώμεθα καμμίαν ὑποταγήν. Τὸ νὰ συμβουλευέται κανεὶς ἰατροὺς, τὸ νὰ μεριμνᾷ, νὰ σταματᾷ τὰς προόδους μιᾶς φουσιῆς νόσου: τόσαι ἀνανδρῖαι, ἀξίαι τῶν ἀγοραίων χρόνων μας. Ἄν κατερχώμεθα τόσον ἐσπευσμένως τὴν κατωφέρειαν τῆς ζωῆς ὡς σταματήσωμεν τὴν ὀρμὴν ἢ ὡς τὴν καταστήσωμεν ἐνδοξον δι' ἀποτόμου λύσεως. Ἄς φονεύσωμεν τὸ μειδιάμι ἐπάνω εἰς τὰ χεῖλη.

Ὅτι ὑπῆρχον εἰς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Νίτσε καλλοναὶ καὶ ἀλήθειαι βιθεῖαι, οὐδόλως θὰ τὸ ἀρνηθῶμεν. Διαφεύγει ἀπὸ τὸν πεσσιμισμόν τοῦ Σοπεγγάουερ καὶ τοῦ Λεοπάρδη θαυμάζων τὸν κόσμον ὡς θαυμασίως καλλιτεχνικὴν δημιουργίαν τοῦ Πλάστου. Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ μετέχῃ καὶ αὐτὸς τῶν καλλονῶν ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης «νὰ ὄνειρευέται» τὴν ζωὴν του μὲ περισσοτέραν ἐνότητα, μὲ ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέραν καλλιτεχνίαν. «Σὲ ἐπιθυμῶ» θὰ εἴπῃ εἰς τὴν ζωὴν του «διότι ἡ εἰκὼν σου εἶναι ὡραία καὶ εἶσαι ἀξία νὰ σὲ ὄνειρευῶνται». Καὶ τὴν δύναμιν ταύτην, ἣν φέρομεν ὅλοι μέσα μας τοῦ νὰ μελετῶμεν τὴν καλλονὴν ἐν τῇ φύσει, ὁ Νίτσε τὴν ἀποκαλεῖ ἀπολλώνειον ἠθικὴν δύναμιν, τοῦτέστιν αἰσθητικὴν ἀτομικότητα τῆς ὑπάρξεως.

Ὡθούμενος ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀδελφότητος ἢ τῆς «διονυσιακῆς δυνάμεως» ὁ ἄνθρωπος θὰ εἴπῃ πρὸς τὴν ζωὴν: «Σὲ ἐπιθυμῶ, διότι εἶσαι ἡ αἰωνιότης». Ἡ μελέτη τοῦ κόσμου καὶ ἡ ἀγάπη του

*) Ὁ περὶ χαρακτῆρος ὀρισμὸς ὑπὸ Ἐρβέρτου Σπένσερ θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις εἰς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Νίτσε. (Σ. Σ.)

*) Τούλάχιστον διὰ τοὺς ὑποδούλους.

ΑΠΟ ΤΟ ΧΙΟΝΙΣΜΕΝΟ Α΄ ΔΙΝΙ



Μέλη του Συλλόγου «Αλήθεια».

πρὸς τὰς καλλονάς του θὰ τὸν ὀδηγήσῃ πρὸς τὴν νοητὴν γνῶσιν τοῦ σύμπαντος. «Σὲ ἐπιθυμῶ τέλος», θὰ εἶπῃ, «διότι ἀξίζεις νὰ κατανοηθῆς» *).

Ὅπως ἀπολαύσωμεν τελείως τῆς καλλονῆς ταύτης καὶ τῆς γνώσεως ταύτης, ὅπως παύσωμεν νὰ εἴμεθα «θεοὶ κατεσχισμένοι», πῶς πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν; Ἐπὶ τῆς ἠθικῆς προκειμένου νὰ ἐκλέξωμεν, θ' ἀποχωρισθῶμεν τοῦ Νίτσε. Τὸ ἀριστοκρατικὸν ἰδεῶδες τοῦ Ἐμερσον, τοῦ Κάρλαϊλ, τοῦ Ρενὰν μεταβάλλεται, ὡς εἶδομεν, εἰς ὑπερβολικὴν ἀτομικευσιν εἰς τὸν συγγραφέα τοῦ «Τάδε λέγει Ζαρατούστρης». Αἱ θεωρίαι του («**transvaluation des valeur**») εἶναι ἀπλούστατα μία ἀξιωματικὴ μεταφορὰ τῶν χειροτέρων ἀναρχικῶν διδασκαλιῶν. «Οὐδὲν εἶναι ἀληθές, λέγει, τὸ πᾶν ἐπιτρέπεται». Καὶ εἰς τὴν θέσιν του περὶ τοῦ ὑπερανθρώπου, οὐδὲνα πλέον κρατεῖ λογαριασμὸν τὴν διονυσιακῆς ἢ ἀδελφικῆς δυνάμεως ἣτις ὀφείλει νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἰσορροπίαν μεταξὺ τῶν ἐντσίκτων μας τῶν πλέον διαφορετικῶν **).

*) Ἡ «Φιλοσοφία τοῦ Νίτσε» ὑπὸ Lichtenberger.

***) Ὁ Νίτσε ὡσαύτως, οὐδόλως ἐλπίζει ὅτι ἔχει διαφύγει τὴν ἀντίφασιν.

Εἶναι γνωστὸν πῶς ὁ Νίτσε ἑτερομάτισεν ἀθλίως τὰς ἡμέρας του. Ἡ διάνοιά του εἶχε βυθισθῆ εἰς μίαν τρομερὰν ψυχικὴν καταστροφὴν. Δὲν τοῦ εἶχε μείνει οὐδεμία ἀνάμνησις τοῦ παρελθόντος. Ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἀπεκάλεσαν Ἀντίχριστον μῶλις ἠδύνατο νὰ ψελλίσῃ λέξεις τινάς. Μία ἀφοσιωμένη ἀδελφὴ του ἐμερίμνα περὶ αὐτοῦ ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἦτο ἀσθενέστερος γυναικός· εἶχεν ὀλιγώτερον νοῦν ἀπὸ ἓνα παιδί.

Παίζει πράγματι τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον ὁ ἀρχιτέκτων **Solness** παίζει εἰς μίαν τῶν ὠραιότερων τραγωδιῶν τοῦ Ἴψεν. «Ὁ μεγαλοφυῆς ἀνὴρ ἔχει κακὸν τέλος, ἔγραφε κάποτε ὁ **Jules Lemaitre** ὁμιλῶν περὶ τοιούτων ἀτόμων: ὑπὸ ἀλαζονείας, ὑπὸ ἐρωτομανίας, ὑπὸ ὑπερμέτρου ἀνίας, ὑπὸ αὐτοκτονίας... Αἰσθάνεται ἑαυτὸν ὡς κάποιον τέρας κακῶς προσηρμοσμένον μετὰς κοινὰς τάξεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ἡ ἀπλούστατα καταφρονῶν τῆς κριτικῆς, ὑπερπλεονάζει εἰς τὰ ἴδιά του αἰσθήματα, ὀνειροπολεῖ κατὰ τι πελώριον, παράγει ἔργα ἀνισόρροπα καὶ σκοτεινά, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφαίνεται μεταμορφωμένος...». Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ περιπέτεια τοῦ Αἰγούστου **Comte**, τοιαύτη ἐπίσης

ὑπῆρξεν ἢ τοῦ Νίτσε, μὲ λύσιν ἔτι οἰκτροτέραν.

Νὰ διῶμεν εἰς τὸ τρομερὸν τοῦτο τέλος τὰς ἐνεργείας μιᾶς ἀνωτέρας, θείας δικαιοσύνης; Φεῦ! ἡ ὑπεράνθρωπος προσπάθεια τοῦ Νίτσε κατέληξεν εἰς τὴν ἀθλιεστέρην μηδαμινότητα. Ὁ νέος **Solness** κατέπεσεν ἐκ τοῦ πύργου του, καταβεβλημένος, συντετριμμένος, κατερειπωμένος, διὰ παντός. Ὁ πτωχὸς Ναζαρηνὸς, ὁ διδάξας εἰς τοὺς Ἰουδαίους τῆς Γαλιλαίας μίαν διδασκαλίαν ταπεινοφροσύνης καὶ εὐσπλαγχνίας ἔχει ὑπερπηδήσει τοὺς αἰωνίους κύκλους καὶ τὰ οὐράνια διαστήματα. Τὸν μελετῶμεν καὶ Τὸν θαυμάζομεν διὰ μέσου αἰωνίου φέγγους ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης. Ὁ Νίτσε ὑπῆρξε τὸ σύμβολον ἐφημέρου ἰσχύος.

Δ. Π. Α.

ΑΝΟΙΞΑΤΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ

Τὶς προσευχὲς μας ἄκουσε
ἢ ἀνοιξη ἢ μαριόλα
Καὶ μ' ἓνα ζεστὸ φίλημα
τῆς μάννας μας τῆς Γῆς
Τὰ στήθια τὰ ὀλογόνιμα
τὰ στόλισε μὲ ὄλα
Τὰ μυρωμένα λούλουδα,
Τὰ δάκρυα τῆς Αὐγῆς.

Κι' ἀπ' τὰ θαρετὰ τὰ στήθια μας
ὁ καρδιοφάγος πόνος
Φεύγει καὶ ξανασαίνουμε.
Καὶ τῆς ἀμυγδαλιᾶς
Τὸ μυστικὸ τὸ μήνυμα
μᾶς ἔφερεν ὁ κλῶνος
Γιὰ νὰ χαροῦμε τὴ ζωὴ
σὲ χνουδι ἀγκαλιᾶς.

Κων/πολις.

Ν. Ἀμουργιανός.

Η ΦΩΛΗΑ

Ἡ εὐτυχία τί 'ναι; εἶδα μιὰ φορὰ
Κάτω ἀπὸ μιὰ στέγη φτωχικοῦ σπιτιοῦ
Δυὸ χελιδονάκια ποῦταν μιὰ χαρὰ
Καὶ οἱ γονιοὶ τοὺς τᾶχαν κόρη τοῦ ματιοῦ.

Μιὰν αὐγὴν ν' ἀπλόνουν ἀρχινοῦν φτερά
Νὰ πετάξουν θέλουν στὴν καλαμωτὴ
Ἄξαφνα πετάξαν, πᾶνε τὰ μικρὰ
Καὶ ἄδεια μένει ἡ κούνια τῶρα ἢ χνουδωτὴ.

Μὰ ἓνας γάτος — θρέμμα πονηρῆς γενιᾶς —
Τὰ παραμονεύει καὶ μὲ μιὰ νυχτιὰ
Καὶ τὰ δυὸ πουλάκια σπάρραξε ὁ φονηᾶς
Μιὰ νυχτιὰ πῶς φέρνει τόση δυστυχιά;

Ἡ φωληὰ πειὰ μένει ἔρημη, σκοτεινὴ
Ἄραγε οἱ γονιοὶ τοὺς, στὴ δουδὴ νυχτιὰ
Γιὰ ποιὰν ἄλλη χώρα φύγαν μακρυνή;
Ἡ εὐτυχία τί 'ναι; ὄνειρο ψευτιά.

Νικομήδεια.

Κ. Α. Κωνσταντινίδης.

ΜΙΑ... ΠΡΟΔΟΣΙΑ!

— «Ἦτο ἡ τρίτη ἐβδομάδα πού περνοῦσα στὸ ξενοδοχεῖον Σ* τῆς Πόλης, ἤρχισε ἡ συνταξιδιωτίσά μου. Στὸ δωμάτιό μου ἀπ' τὴν πρώτη μέρα μ' ἔκαμε ξεχωριστὴ ἐντύπωση ἓνας καθρέπτης κρεμασμένος πάνω ἀπὸ τῆς τουαλέτας μου τὸ τραπεζάκι. Ἦταν τετράγωνος, ὑψηλὸς μὲ πλαίσιο βελουδένιο βυσσινί κι' ἓνα χρυσὸ μονόγραμμα καρφωτὸ στὴ δεξιὰ γωνία, χαμηλά, ἐπάνω εἰς τὸ κρύσταλλο.

Ἡ λεπτομέρεια αὐτὴ ἀπὸ τὴν πρώτη ὥρα μ' ἔκαμε νὰ σκεφθῶ ὅτι τὸ ἀριστοκρατικὸ ἐκεῖνο καλλιτέχνημα δὲν εἶχε φερθῆ ἐκεῖ ἀπ' τὸ ἐπιπλωλεῖο κατ' εὐθειαν. Τὸ μονόγραμμα ἄλλως τε δὲν συμφωνοῦσε οὔτε μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ξενοδόχου οὔτε καὶ μὲ τοῦ ξενοδοχείου.

Ἐὰ ὀγοράσθηκε ἀπὸ χέρι, εἶπα μὲ τὸν νοῦν μου καὶ χωρὶς νὰ φιλοσοφήσω γιὰ τὸ παρελθόν του ἢ νὰ ψιλολογήσω ἂν κρατοῦσε τὰ μικρόβια καμμιάς ἀρρώστειας, γύρισα τὴν ράχη μου, πῆρα τὸν Ὀδηγὸ στὸ χέρι καὶ ἐχώθηκα στὴν πολυθρόνα μου.

Ἀπὸ τὴν πρώτη ἐκεῖνη μέρα πέρασαν ὀλόκληρες τρεῖς ἐβδομάδες. Δὲν θυμοῦμαι ἂν ἐκτός ἀπ' τὸ περίεργο ἐκεῖνο πρῶτο βλέμμα, πού ρίχνει ὁ καθένας μας γύρω του καὶ ἐξετάζει τὰ σκεύη καὶ τὰ ἐπιπλα τοῦ δωματίου του εὐθύς μόλις χαθῆ ὁ ξενοδόχος πίσω ἀπ' τὴν πόρτα κι' ἀπομείνει μοναχὸς μὲ τὴν βαλίτσα του, ἂν, ἐκτός ἀπ' τὸ βλέμμα ἐκεῖνο, πρόφθασα νὰ ρίξω δευτέρη ματιὰ στὸ καλλιτέχνημα αὐτό.

Πρῶτη φορὰ ἐρχόμουν στὴν Πόλη, στὸ ἔννατο αὐτὸ θαῦμα ὅλης τῆς Γῆς, — ἀφοῦ ὡς ὄγδοο λογαριάζεται ἤδη μιὰ θαυμαστὴ Χριστουγεννιάτικη πούτιγκα στὴν πατρίδα μου...

Φαντάζεσθε λοιπὸν πότε καὶ πῶς ἔμπαινα στὸ δωμάτιό μου καὶ πότε καὶ πῶς ἔβγαινα, ἀπ' τὴν μανία μήπως χάσω δευτερόλεπτο καὶ στερηθῶ κάποιας ἀπολαύσεως, κάποιου θεάματος τοῦ τόπου σας.

Ἐκεῖνη τὴ βραδυὰ εἶχα γυρίσει νύκτα. Ἦταν καλοκαίρι. Τὸ φεγγάρι φώτιζε τὴν κάμαρή μου ἀρκετὰ καὶ ὅπως ἤμην κουρασμένη, ἔτεσα στὸ κρεβάτι γρήγορα. Μὰ ποῦ ὁ ὕπνος! Εἶχα γυρίσει ὅλη μέρα τὸ τσαρσῆ! Ποτὲ δὲν εἶχα ἰδῆ παραδοξότερη στὸν κόσμο ἀγορά! Δοκίμασα νὰ συγκεντρώσω ὅσα εἶδα νὰ πουλοῦνε ἐκεῖ μέσα, ὅταν ἔξαφνα ἀκούω μέσα στὸ δωμάτιό μου μιὰ βραχνὴ φωνὴ νὰ... βρίζη στό... παγκόσμιο ὕβρεολόγιο! Ἄρχισε γαλλιστί, ἔπειτα γερμανιστί, ἀγγλιστί καὶ τελείωσε, μὲ φωνὴ ὀλονὲν ἐντονώτερη, ἑλληνιστί, μ' ἓνα προοίμιο πού ἀξίζει νὰ σᾶς τὸ μεταδώσω.

Ἡ ἔξυρα εὐτυχῶς ἑλληνικὰ καὶ κατώρθωσα νὰ παρακολουθήσω ὅλα ὅσα εἶπε ἢ παράξενη αὐτὴ φωνή, πού ἐνῶ στὴν ὄρχῃ μὲ κατατρόμαξε, ἔπειτα βαθμηδὸν μὲ διεσχέδασε καὶ τέλος μ' ἀπεκοίμισε.

Γιὰ λίγο μάλιστα εἶχα θαρρέψει πῶς ἀπὸ κάποιο διπλανὸ δωμάτιο μιλοῦσαν δυνατὰ καὶ μ' αὐτὴν τὴν ἀπάτη παρακολουθοῦσα τὸν πρωτότυπο μονόλογο, ὅταν κατόπιν ἔννοιωσα τί συνέβαινε... Ἡ φωνὴ ἐκεῖνη ἔλεγε:

— «Ἄλλο ἀπὸ Ρωμῆας Σταυροδρομήτισσας τὰ χέρια νὰ μὴν εὐχηθῆς νὰ πέσης! Ἀδελφέ, ἀπόλαυσις, καλοπέραση, γοῦστο ἀριστοκρατικὸ φιλτραρισμένο, ἀ-

λατισμένο μ' όλων τῶν φυλῶν, τῶν γενεῶν καὶ τῶν πολιτισμῶν τὰ γούστα ἀπ' τοὺς παναρχαίους χρόνους ἕως σήμερα, ἕως τὴν dernier cri τοῦ Παρισινωτέρου ἀτελιέ....

» Ἀπ' τὰ χαράματα ἀρχίζει στῆς Ρωμῆας τὸ καμαράκι, μικρὸ ἢ μεγάλο, σκοτεινὸ ἢ φωτεινὸ, ἀδιάφορο, ἕως τὰ βαθειὰ μεσάνυχτα ἢ δουλειά. Καὶ τί δουλειά! διασκεδαστική, εὐχάριστη, ποικίλη καί... μορφωτική, ἀν' θέλης. Πῶς νὰ σοῦ πῶ: τελειοποιητική! Ἀρχίζει δὲ μεθοδικώτατα!

» Βλέπεις τίς πρώτες μέρες δοκιμὲς διάφορες* καὶ θαρρεῖς πὼς εἶσαι σὲ κανένα καμαρίνι κανενὸς ἀστέρου τῆς σκηνῆς! Κουβαλιῶνται τ' ἀρωματικά, τὰ μπουκαλάκια, μικροσκοπικὰ κουτάκια, ἀλοιφές, βοῦρτσες μικρές, μεγάλες, κτενάκια, κτένες, φουρκετίτσες καὶ φουρκέττες, δαντελλίτσες, κορδελλάκια, κολλιεδάκια, γάντια, δυὸ-τριῶν λογιῶν κορσέδες, κάτι μπλοῦζες.... φεερί! κι' ἕνα σωρὸ ἄλλα πολύτιμα, θαυμαστά μικροπραγματάκια καὶ καμμιά φορὰ καὶ κάτι... σεβαστὰ εἰς ὄγκον καὶ ἀξίαν: πανωφόρια μὲ γουναρικό πολύτιμο, καπέλλα ἔξοχα, πού ποιὸς ξέρει ποιά κοκότα Παριζιάνα τὰ ἐπενόησε κι' ἔχουν τέτοιο chic καὶ τέτοια σεβαστὴ ἀξία.

» Βλέπεις ἀκόμη.... μὰ καὶ τί δὲν βλέπεις, ἀδελφέ, μὲς τῆς Σταυροδρομῆτισσας τὸ καμαράκι; Τὴ μικρογραφία ὄλων τῶν πρωτευουσῶν τῆς Γῆς!

» Πίστεψέ με....

» Ἀπ' τὸ Λονδίνο φέρνει τὸ λινὸ γιὰ τὰ ἀσπρόρουχὰ τῆς, τίς κάλτσες τῆς, γνήσιες *fil d'Ecosses* ἀπὸ τὸ Βερολίνο τὰ λεπτὰ τρικά, τὰ μεσοφόρια ἀπ' τὴν Βιέννα καὶ τὰ Παρίσια τουαλέττες καὶ μαντὰ, πούδρες καὶ μπιμπελό διάφορα, ἀπὸ τὴν Ρώμη ὧμους τεχνητοὺς, ἀπ' τὴ Μαδρίτη καὶ τὴν Λισαβῶνα ἄλλα συμπληρώματα ἀπ' τὴν Ἰαπωνία πρόσθετα μαλλιά ἀπ' τὴν Ἀμερικὴ συσκευῆς καλλυπτικῶν μασάζ, ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴ καὶ τὴν Ὠκεανία τὰ δυσεύρετα μυρωδικὰ καὶ τὰ διάφορα πτερά κι' ἀπὸ τὴν νέαν Ἠπειρον τοῦ Σάκλετον πέντε καὶ δέκα ὀδοντοστοιχίες... ἀκριβές, ἀπὸ μαμούθιο πολύτιμο κατασκευασμένες!

» Κι' αὐτὰ τὰ βλέπεις νὰ περνοῦν ἐμπρὸς σου βαθμολογικῶς, μεθοδικώτατα, ὅπως σὰς εἶπα ταιριαστά, προκλητικώτατα....

» Εἶν' ἡ ἀλήθεια πὼς ἐγὼ δὲν εἶμαι καὶ σὰν ἄλλους κοσμογυρισμένος, γιὰτί δὲν χάρηκα παρὰ τὸν τελευταῖο χρόνο, πρὸ τοῦ ἐγκατασταθῶ ἐδῶ, σ' αὐτὸ τὸ... κακορροϊζικο ξενοδοχεῖο, πού δὲν βλέπεις παρὰ στερεότυπα: Λόρδους καὶ μίς... δὲν ξέρω τί, κοκαλλιάρες, πετσιασμένες, ἄνοστες ἢ χονδροκαμωμένες, πού δὲν καταδέχονται κἄν νὰ σὲ ἀτενίσουν!...

» Ἄ! σὲ βεβαιῶ ἄς μ' ἔβλεπαν, ἄς μὲ γλυκοκύτταζαν μιὰ φορὰ καὶ ἤξερα τί μοῦτρα θὰ τίς ἔδειχνα, τίς ἀκαλαισθητές!

» Πού λές, πρὶν ἔρθω ἐδῶ πέρα, ἤμουνα στὰ χέρια μιᾶς Ρωμῆας ξεχωριστῆς. Στὸν ἴσιο δρόμο *appartement*. Ζαχαρωτὰ καὶ τσάϊ στοῦ Τοκατλιάν. Ψούνια ἀπὸ τοῦ Μίρ, τοῦ Σπίγγελ καὶ τὴν Καλλιβρούση. Μπότες καὶ σκαρπινάκια ἀπὸ τοῦ Βέκερ. Καπελλάκια ἀπ' τοῦ Μπαρόλ, τοῦ Λέβυ κι' οὕτω καθεξῆς.

» Ὅλη τὴ μέρα, φίλε μου, καμάρωνε ἀντίκρυ μου! Τί ζάχαρη! Τί μέλι! Τί χαϊδευτικὰ λογάκια! Τί χαμόγελα τριανταφυλλένια! Τί ματιὲς πύρινες, φλογερές, πού μ' ἔκαμναν καὶ στραφτοκοποῦσα ἀπὸ εὐχαρίστηση ἡδονική κι' ἀκόμη, τί ἐμπιστευτικὴ ἀγάπη! Ὅλα τῆς

τὰ μυστικὰ μοῦ τὰ ὁμολογοῦσε. Εἶχε ψυχὴ ὀλότελα ἀγγελική. Κι' ἐγὼ πὼς τὴν περιποιούμουνα, πόσο τὴν λάτρευα!

» Τὸ γέλιο τῆς τ' ἀπέδιδα πὸς ζαχαρένιο, τὴν γλυκειὰ ματιὰ τῆς πὸς ἐρωτική, πὸς αἰθερία, τὰ χάρδια τῆς πὸς βελούδινα, τὰ σκέρτσα τῆς πὸς θελκτικά. Κι' ἐκείνη τέλεια ξετρελλαμένη, μαγεμένη μ' ὄνοιγε λίγο-λίγο τὴν καρδιά τῆς καὶ μοῦ τᾶλεγε ὅλα τὰ μυστικὰ τῆς, ὅλα, δίχως νὰ μοῦ κρύψη τὸ παραμικρὸ! Μυστικὰ... γυναικίσιμα, μυστικὰ Σταυροδρομῆτισσας!...

» Ἐνα βράδυ, ἐνθουσιασμένη, πεταχτὴ γυρνοῦσε ἀπὸ τὸν χορὸ κᾶποιας πρεσβείας, πού κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχη πρόσκληση καὶ πῆγε. Δὲν θὰ ξεχάσω πόση λύπη εἶχε πού δὲν ἠμποροῦσα νὰ τὴν συνοδεύσω! Τῶννοιωθα ἀπ' τὸ τελευταῖο βλέμμα τῆς, ἀπ' τὸ γλυκὸ χαμόγελο πού μ' ἄφησε πρὶν φύγει. Γυρνοῦσε λοιπὸν πεταχτὴ, μεθυσμένη ἀπ' τὸν θρίαμβο. Ἦλθε καὶ στάθηκε προκλητικὰ μπροστὰ μου, μοῦκαμε τὰ γλυκύτερά τῆς μάτια κι' ἔπειτα ἐνῶ ἀρχίζε σιγὰ σιγὰ νὰ κατεβάξῃ τὰ μαλλιά τῆς καὶ νὰ ἀραδιάξῃ στὴν σειρὰ μπουκλες, μαλλιά, πλεξοῦδες καὶ κρεπὸν διάφορα, μοῦ λέγει ἐμπιστευτικά:

— « Ἄ! δὲ βαστῶ πιά! Ἦταν ἔξοχα! Πῆρα ἀπόψε τὸ βραβεῖο καλλονῆς! Μὲ συνεχάρηκε γιὰ τὰ μαλλιά μου ὁ θεότρελλος ἐκεῖνος Γάλλος, πού μὲ τόση εὐκρίνεια τοῦ ὠρκίσθηκα πὼς τίποτα δὲν συνειθίζω νὰ φορῶ ξένο! Χά! χά! χά! — «Σεῖς οἱ ἀνατολίτισσες ἔχετε τὰ θαυμασιώτερα μαλλιά! μ' ἔλεγε, πεπεισμένος πὼς ὅλα ὅσα κουβαλοῦσα στὸ κεφάλι μου... ἦταν δικὰ μου! Μὰ καὶ ποιὸν δὲν γέλασα! Ἐξοχα, ἔξοχα!... Ἔτσι βέβαια πρέπει. Πού τὰ παίρνουν οἱ ἠλίθιοι αὐτοὶ χαμπάρη! Οἱ ἄνδρες θέλουν, μάτια μου, ὅλοι γυαλιά. Ἡ τέχνη εἶνε νὰ φανῆς φειδωλὴ λίγο στὸ κόκκινο, πού μπορεῖ νὰ σὲ προδώσῃ κι' ὡς γιὰ τ' ἄλλα, διορθώνονται φθάνει νὰ ξέρῃς τὴν κατάλληλη στιγμή πού θὰ γελάσῃς μὲ τὸν καβαλλιέρο σου πονηρὰ γιὰ τὸ πολὺ χτυπητὸ φτειασίδι τῆς ἀντικρυνῆς σου.... Τὸ μυαλὸ κι' ἡ ἐξυπνάδα; Χά! χά! χά! Τί σχέση ἔχουνε αὐτὰ μὲ τῶν ἀνδρῶν τὸ γούστο πρῶτον, κι' ἔπειτα πόσο ἀντέχουνε αὐτὰ ἐμπρὸς στὸ καλοδουλεμένο θέλγητρο μιᾶς κοκέττας; Πέρασε πιά ὁ καιρὸς των. Τὸ μυαλὸ τώρα παρὰ δὲν πιάνει. Μάτια περιπαθῆ, μάγουλα ρόδινα, σῶμα χυτὸ, αἰθέριο, κάμποση καὶ καλομελετημένη πονηριὰ μ' ἕνα λεπτό, διαφανέστατο τουλάκι σκεπασμένη ἀπὸ αἰδημοσύνη τάχα καὶ ἀφέλεια καὶ τὰ... παρὰ κάτω ἐννοοῦνται....»

» Χαμογέλασε θριαμβευτικὰ, ἔκαμε ἕνα γύρο καὶ μὲ γλυκοκύτταξε μὲ πονηριὰ, ἔσβυσε τὰ φῶτα κι' ἔπεσε, ὅπως πάντα, γιὰ νὰ κοιμηθῆ.

» Ἦταν ἐκείνη, βλέπεις, φύσις καλλιτεχνική. Εἶχε ἀντίληψη λεπτὴ τῆς τέχνης. Τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς πατέρες, ἐφευρέται ἦταν οἱ πρόγονοί τῆς ἐνῶ.... αὐτὴ, αὐτὴ ἡ ἄνοστη, πού κοίτεται ἐκεῖ, μὲ τὰ χονδροκομμένα μάγουλά τῆς, μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά τῆς, πού μόλις καὶ χωροῦν μέσα στὸν κοῦκὸ τῆς τὸν ἄνοστο, οὔτε μιὰ τυπικὴ ματιὰ δὲν ἔρριξε σ' αὐτὲς τίς τρεῖς ὀλόκληρες τίς ἐβδομάδες, πού κοιμᾶται ἐδῶ πέρα....»

» Τώρα μονάχα καταλάβαινα ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ σύγ-

κριση είχε γίνῃ εἰς βάρος μου! Τώρα ἐννοοῦσα· μὰ δὲν ἔβγαλα μιλιὰ καὶ ὁ ὁμιλητὴς ἐξηκολούθησε:

• Ἄλλα χρονάκια ἐκεῖνα, ἀδιελφέ, ἄλλη ζωὴ, ἄλλη ἀπόλαυση, ποῦ μόνο τὴν θυμοῦμαι καὶ θαμπώνω. Ἐνα μονάχα μυστικὸ κρατοῦσε ἀπὸ μένα ἢ χρυσὴ ἐκεῖνη μάγισσα: Τὴν νύχτα, ὅταν πιά πλησίαζε τέλεια νὰ ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ τὰ περιττὰ γιὰ νὰ πλαγιάσῃ.... ἔτσι ἀπὸ ἰδιοτροπία πὲς, ἀπὸ χαριτωμένη αἰδημοσύνη, ὅπως θέλεις, ἔσβυνε τὰ φῶτα. Μὰ τὴν ἀλήθεια δὲν κατώρθωσα ποτὲ νὰ καταλάβω γιὰτι τῶκαμνε αὐτό: νὰ μὴν τὴν διῶ ἢ γιὰ νὰ μὴ μὲ διῆ ἐκεῖνη; δὲν κατώρθωσα ποτὲ νὰ μάθω!

— Ἐτσι μονολογοῦσε ὁ καθρέπτης μου στῆς Πόλης τὸ ξενοδοχεῖο, μοῦ εἶπε ἢ καλὴ συνταξειδιώτισα, μιὰ ὑψηλὴ Ἑγγλέζα ροδοκόκκινη, ποῦ μόνο στολισμὸ της εἶχε μόρφωση καὶ πνεῦμα, μὲς στὸ ἀτμόπλοιο, φεύγοντας ἀπ' τὴν Πόλη γιὰ τὸν Πειραιᾶ.

Κων)πολις.

Ἄθηνᾶ Π. Γαϊτανοπούλου.

ΣΤΗ ΔΥΣΗ

Τώρα στὴ δύση
ποῦ τα φιλιὰ μου κλαῖνε,
κόκκινος οὐρανὸς
ἀντικρουὰ μου ἀνάφτει
κ' ἢ καρδιά μου ξεσκίζεται, ματώνει.

Χίλια σπουργίτια
στὸ μαῦρο κυπαρίσσι
τὸ Σαπφικὸ τραγοῦδι
στὴν Ἀγάπη λένε
κ' ἢ ἄρμονία τῆ φύση λιγώνει.

Ἀγαπημένη,
βιαστικὸ τὸ σκοτάδι
νὰ σκεπάσῃ τὴ γῆς
σκληρὰ θὰ μᾶς χωρίσῃ,
δὸς μου τὰ χεῖλη σου κ' ἢ νύχτα φτάνει.

Μαῦρα τὰ σπίτια,
ἔρμια παντοῦ χυμένη
ὁ γκιώνης θλιβερό
σκοπὸ θὲ νάρχινήσῃ,
κάποιος κόσμος ἐντὸς μου θὰ πεθάνῃ.

Θὰ μᾶς χωρίσῃ
τὸ βιαστικὸ σκοτάδι.
Χίλια σπουργίτια
σαπφικὸ τονίζουν ὕμνο...
Ξεσκίζετ' ἢ καρδιά μου, ἀγαπημένη.

[Ἄθηναι].

Γ. Ἐλευθερουλάκης.



Guy de Maupassant.

Ο ΣΠΑΣΜΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Οἱ πελάται σιγὰ-σιγὰ ἔμπαιναν μέσα στὴ μεγάλη σάλα τοῦ ξενοδοχείου καὶ κάθιζαν στῆς θέσεις των. Οἱ ὑπηρετὰι ἄρχισαν τὴν ὑπηρεσία πολὺ ἀγάλια, γιὰ νὰ ἔλθουν κι' ἐκεῖνοι ποῦ εἶχαν ἀργήσει, καὶ νὰ μὴν ἔχουν νὰ ξαναφέρουν τὰ πιάτα· καὶ οἱ παληοί, ποῦ εἶχαν πολὺν καιρὸ στὰ μπάνια, οἱ συνειθισμένοι, κύτταζαν μ' ἐνδιαφέρο τὴν πόρτα κάθε φορὰ ποῦ ἄνοιγε, μὲ τὴν ἐπιθυμία νὰ ἰδοῦν καινούργια πρόσωπα. Αὐτοῦ ἔγκειται ἢ μεγάλη διασκέδαση τῶν λουτροπόλεων.

Περιμένουν τὸ γεῦμα γιὰ νὰ ἐπιθεωρήσουν τοὺς νεοελθόντας, γιὰ νὰ μιντεῦσουν ποιοὶ εἶνε, τί κάνουν, τί σκέπτονται. Μιὰ λαχτάρα γυρίζει μέσα στὸ μυαλό μας, ἢ λαχτάρα τῶν εὐχαρίστων συναντήσεων, τῶν εὐχάριστων γνωριμιῶν, τῆς ἀγάπης ἴσως. Σ' αὐτὴ τῇ ζωῇ τοῦ παραγκωνισμοῦ, οἱ γείτονες, οἱ ἄγνωστοι, τιμωροῦν καποια σπουδαιότητα. Ὑποκινεῖται ἢ περιφροσύνη, ἢ συμπάθεια περιμένει καὶ ἢ ὁμιλητικότης ἀρχίζει.

Ἐχεις ἀντιπάθειες μιᾶς ἐβδομάδας καὶ φιλίες ἐνὸς μηνός, βλέπεις τοὺς ἀνθρώπους μὲ ἀδιάφορο βλέμμα, μὲ τὸν ἰδιαιτέρου ἐκεῖνου τρόπο ποῦ ἔχουν στὰς λουτροπόλεις.

Ἀνακαλύπτουν, ἔξαφνα, σὲ ὁμιλία μιᾶς ὥρας, τὸ βράδυ, ὕστερα ἀπὸ τὸ φαγητό, κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα τοῦ πάρκου ὅπου χοχλατᾶ ἢ λαματικὴ πηγὴ, πῶς ὁ τάδε εἶνε πολὺ ἔξυπνος καὶ ὅτι ἔχει προτερήματα ποῦ ἐκπλήττουν, καί, ὕστερα ἀπὸ ἓνα μῆνα ξεχνοῦν ἐντελῶς αὐτοὺς τοὺς καινούργιους φίλους, ποῦ ἦταν τόσο καλοὶ τῆς πρώτης μέρας. Ἐκεῖ ἐπίσης σχηματίζονται δεσμοὶ διαρκεῖς καὶ σοβαροί, πειὸ γρήγορα παρὰ σὲ κάθε ἄλλο μέρος.

Βλέπονται ἀναμεταξύ των ὅλη τὴν ἡμέρα, γνωρίζονται πολὺ γρήγορα καὶ στὴ φιλία ποῦ ἀρχίζει ἀνακατώνεται κάτι ἀπὸ τὴν ἡδονὴ καὶ ἀπὸ τὴν ἐγκατάλειψη τῶν παληῶν γνωριμιῶν. Φυλάγουν ἀργότερα τὴν ἐνθύμησιν τῆ γλυκειὰ καὶ τρυφερὴ τῶν πρώτων ὥρων τῆς φιλίας, τὴν ἀνάμνησιν τῶν πρώτων ὁμιλιῶν, ποῦ ἀπ' αὐτὲς καταλαβαίνει κανεὶς τὴν καρδιά τοῦ ἄλλου, ἐκεῖνα τὰ πρώτα βλέμματα ποῦ ρωτοῦν κι' ἀπαντοῦν στὲς ἐρωτήσεις καὶ στὲς μυστικὲς σκέψεις, ποῦ δὲν ἐδγῆκαν ἀκόμα ἀπὸ τὸ στόμα, τὴν ἀνάμνησιν τῆς πρώτης ἐκεῖνης ἐγκάρδιας ἐμπιστοσύνης, τὴν ἀνάμνησιν τοῦ γλυκοῦ ἐκεῖνου αἰσθήματος, νᾶνοίξης τὴν καρδιά σου σὲ κάποιον, βέβαιος ὄντας πῶς κι' ἐκεῖνος θὰ σοῦ ἐκμυστηρευθῇ ἐπίσης. Καὶ ἢ μελαγχολία τοῦ μέρους τοῦ εἶνε τὰ λουτρα, ἢ μονοτονία τῶν ἡμερῶν, ποῦ ὅλες εἶνε ἴδιες, κάνουν τελειότερη ἀπὸ ὥρα σὲ ὥρα αὐτὴ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἀγάπης.

Λοιπόν, εκείνο τὸ βράδυ, ὅπως κάθε βράδυ, περιμέναμε τὴν εἴσοδο ἀγνώστων προσώπων. Ἦλθαν μόνο δυό, μὰ πολὺ παράξενα, ἕνας ἄνδρας καὶ μιὰ γυναῖκα: πατέρας καὶ κόρη. Μοῦ ἔκαμαν ἐντύπωση, ἀμέσως, προσώπων τοῦ Ἐδ-γαρ Πόε· καὶ ὅμως ὑπῆρχε ἕνα θέλημα ἀπάνω τους, ἕνα θέλημα λυπητερό· τοὺς φανταζό-μουν σὰν θύματα τῆς κακῆς τύχης. Ὁ ἄνδρας ἦταν πολὺ ἀψηλός καὶ ἀδύνατος, λίγο καμπου-ριασμένος, μὲ κάτασπρα μαλλιά, πάρα πολὺ ἄσπρα γιὰ τὴ νέα ἀκόμα φυσιογνωμία του· κι' εἶχε στοὺς τρόπους του καὶ στὸ πρόσωπό του ἕνα σοβαρό, τὴν αὐστηρὰ ἐκείνη στάση ποῦ ἔχουν οἱ προτεστάντες.

Ἡ κόρη, ἴσως εἰκοσιτεσσάρων χρονῶν, ἦταν κοντή, πολὺ ἀδύνατη ἐπίσης, πάρα πολὺ χλωμή, μ' ἕνα κουρασμένο βλέμμα, κατάκοπο, βαρεμένο.

Συναντᾶ κανεὶς ἔτσι ἀνθρώπους ποῦ φαίνον-ται πολὺ ἀνίκανοι γιὰ τὶς ἀνάγκες καὶ τὶς ἀπαι-τήσεις τῆς ζωῆς, πολὺ ἀδύνατοι γιὰ νὰ κουνη-θοῦν, νὰ περπατήσουν, νὰ κάνουν ὅ,τι κάνουμε μῆς κάθε ἡμέρα.

Ἦταν ἀρκετὰ ὡμορφη, αὐτὴ ἡ κόρη· καὶ ἔτρωγε πολὺ ἀγάλια, σὰν νὰ μὴν μποροῦσε νὰ κουνήσει τὰ χέρια της. Αὐτὴ θὰ ἦταν ἀσφαλῶς ποῦ ἤρχονταν γιὰ μπάνια. Βρεθῆκαν ἀντίκρυ μου, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ τραπεζιοῦ, καὶ παρατήρησα ἀμέσως πῶς ὁ πατέρας εἶχε ἕνα σπασμὸ νευρικό πολὺ παράδοξο. Κάθε φορὰ ποῦ ἤθελε νὰ πιάσῃ κάτι τι, τὸ χέρι του περιέγραφε γλήγορα σὰν ἀγκύστρι, ἕνα εἶδος ζικ-ζακ τρελλό, πρωτοῦ κατορθώσῃ νὰγγίξῃ ἐκεῖνο ποῦ ζητοῦσε. Σὲ λίγες στιγμὲς αὐτὸ τὸ κίνημα μ' ἐκούρασε τόσο, ποῦ ἐγύρισα τὸ κεφάλι μου ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος γιὰ νὰ μὴν τὸ βλέπω. Παρατήρησα ἐπίσης ὅτι ἡ νέα κόρη φοροῦσε, ὅταν ἔτρωγε, ἕνα γάντι στὸ ἀριστερό της χέρι.

Ἦστερα ἀπὸ τὸ φαγητό, ἐπῆγα νὰ κάμω ἕνα γύρο μέσα στὸ πάρκο. Ἦταν στὴ μικρὴ στα-σιόνα τῆς **Auvergne, Châtel-Guyon**, ποῦ ἦταν κρυμμένη μέσα σὲ μιὰ φάραγκα, κάτω-κάτω στὸ ἀψηλὸ βουνὸ ἀπὸ ὅπου τρέχουν τόσες ζεστὲς πηγές, ποῦ ἔρχονται ἀπὸ τὰ βάρη ἀρχαίων ἡφαι-στειῶν. Ἐκανε πολὺ ζέστη ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Ἐπήγαινα, κατὰ μῆκος τῆς σκιερᾶς δενδροστοι-χίας, κι' ἀκουγα ἀπὸ τὸ λόφο, ποῦ εἶναι πάνω ἀπὸ τὸ πάρκο, τὴ μουσικὴ τοῦ καζίνου ποῦ ἔπαιζε τοὺς πρώτους σκοπούς. Καὶ παρατή-ρησα τὸν πατέρα καὶ τὴν κόρη, νὰ ἔρχονται πρὸς ἐμένα, μὲ ἀργὸ περπάτημα. Τοὺς χαιρέτησα, ὅπως χαιρετᾶ κανεὶς στὰς λουτροπόλεις τοὺς συντρόφους τῶν ξενοδογείων, κι' ὁ ἄνδρας, ἀφ' οὗ σταμάτησε ἄξαφνα, μ' ἐρώτησε:

— Δὲν μποροῦσατε, κύριε, νὰ μᾶς δείξετε ἕνα μικρὸ περίπατο, εὐκόλο καὶ ὡμορφο, ἂν εἶναι δυνατό; καὶ συγγνώμην γιὰ τὴν ἀδιακρισία μου.

Προσφέρθηκα νὰ τοὺς ὀδηγήσω στὸ λαγκαδι ὅπου τρέχει τὸ μικρὸ ποτάμι, λιγκαδι βαθύ, ἀνάμεσα σὲ δυὸ μεγάλες κατωφέρειες βραχώ-δεις καὶ γεμάτες δένδρα. Δεχθῆκαν. Καὶ μιλή-σαμε, φυσικά, γιὰ τὴν ἰαματικὴ δύναμη τοῦ νεροῦ.

— Ὡ! ἔλεγε, ἡ κόρη μου ἔχει μιὰ παρά-

ξενη ἀρρώστεια ποῦ δὲν ξέρουν τὴν ἀρχὴ της. Πάσχει ἀπὸ νευρικά συμπτώματα ἀκατανόητα. Ἄλλοτε τὴν νομίζουν πῶς προσεβλήθη ἀπὸ ἀρ-ρώστεια τῆς καρδιάς, ἄλλοτε ἀπὸ ἀρρώστεια τοῦ ἥπατος, ἄλλοτε ἀπὸ ἀρρώστεια τοῦ νωτιαίου μυ-ελοῦ. Σήμερα ἀποδίδουν στὸ στόμαχο, ποῦ εἶνε τὸ μεγάλο καζάνι καὶ ὁ γνώμων τοῦ σώματος, αὐτὸ τὸ κακὸ ποῦ εἶνε χίλιω λογίω καὶ τὴν προσ-βάλλει τόσες φορές. Νὰ γιὰ εἶμαστε ἐδῶ. Ἐγὼ θαρρῶ πῶς μᾶλλον εἶνε τὰ νεῦρα. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη εἶνε πολὺ λυπηρό.

Ἡ ἀνάμνηση τοῦ βιαίου νευρικοῦ σπασμοῦ τοῦ χεριοῦ του μοῦ ἦλθε στὸ νοῦ καὶ τὸν ρώ-τησα:

— Μὰ δὲν εἶνε κληρονομικό; Δὲν πάσχετε καὶ σεῖς ὁ ἴδιος ἀπὸ νεῦρα;

Ἀπήντησε ἤσυχα:

— Ἐγώ;... Ὅχι... πάντα εἶχα ἤσυχα τὰ νεῦρά μου...

Ἐπειτα ἄξαφνα, ὕστερα ἀπὸ μιὰ σιωπὴ, εἶπε:

— Ἀ! ἐννοεῖτε τὸ νευρικό σπασμὸ τοῦ χεριοῦ μου κάθε φορὰ ποῦ θέλω νὰ πάρω κάτι τι; Αὐτὸ προῆλθε ἀπὸ μιὰ τρομερὴ συγκίνηση ποῦ εἶχα ἄλλοτε. Φαντασθῆτε ὅτι αὐτὸ τὸ παιδί θά-φτηκε ζωντινό...

Τίποτε δὲν βρῆκα γιὰ νὰ πῶ παρὰ ἕνα «Ἀ!» μ' ἐκπληξὴ καὶ συγκίνηση.

*
**

Ἐπανέλαβε: «Νὰ τὸ συμβάν· Ἡ Ἰουλιέττα ἔπασχε πρὸ λίγου καιροῦ ἀπὸ σοβαρὰς παθή-σεις τῆς καρδιάς. Ἐνομιζαμε ὅτι εἶχε καμμιὰ ἀρρώστεια αὐτοῦ τοῦ ὄργανου καὶ προσέχαμε σ' ὅλα. Τὴν ἔφεραν μιὰ μέρα παγωμένη, χωρὶς πνοή, πεθαμένη. Εἶχε πέση πρὸ ὀλίγου μέσα στὸν κῆπο. Ὁ γιατρὸς διέγνωσε τὸ θάνατο. Ἀγρύπνησα κοντὰ της μιὰ μέρα καὶ δυὸ νύ-χτες, τὴν ἔθεσα ἐγὼ ὁ ἴδιος μέσα στὸ νεκρο-κρέββατο, τὴν συνώδευσα ὡς τὸ νεκροταφεῖο, ὅπου τὴ βάλαμε μέσα στὸν οἰκογενειακὸ μας τάφο. Ἦταν στὴν ἐξοχὴ, στὴ Λωραίνη. Θέλησα νὰ τὴν στολίσουν μ' ὅλα τὰ διαμαντικά της, τὰ βραχιόλια, τὰ περιδέλαια, τὰ δοχτυλίδια, ὅλα τὰ δῶρα ποῦ εἶχε ἀπὸ μένα, καὶ τὸ πρῶτό της φόρεμα τοῦ χοροῦ. Πρέπει νὰ σκεφθῆτε σὲ τί καιάσταση ἦταν ἡ καρδιά μου καὶ τὸ μυαλό μου ὅταν γύρισα σπῆτι. Εἶχα μονάχα ἐκείνη, γιὰ τὴ γυναῖκά μου εἶχε πεθάνῃ ἀπὸ πολλὰ χρόνια. Ἐμεῖνα μονάχος μου, μισότηριλος, μαραμένος στὸ δωμάτιό μου, κι' ἔπεσα ἀπάνω στὴν πολυ-θρόνα μου χωρὶς σκέψη, χωρὶς δύναμη τώρα νὰ κάνω κίνηση. Ἦμουν πειὰ μονάχα μιὰ μηχανή, παλλομένη, ἕνας ξεχαρβαλωμένος· ἡ καρδιά μου ἔμοιαζε μ' ἕνα φοβερὸ λάβωμα. Ὁ γέρο-ὑπηρέ-της τοῦ δωματίου μου Προσπέρ, ποῦ μ' εἶχε βοηθήσει νὰ θέσουμε τὴν Ἰουλιέττα μέσα στὸ νεκροκρέββατό της καὶ νὰ τὴν στολίσουμε γιὰ τὸν τελευταῖον αὐτὸν ὕπνο, μπῆκε χωρὶς θόρυβο κι' ἐρώτησε:

— Θέλει νὰ πάρῃ ὁ κύριος τίποτε; Ἐκανα «ὄχι» μὲ τὸ κεφάλι μου, χωρὶς νὰπαντήσω. Ἐα-ναεῖπε. — «Ὁ κύριος ἔχει ἄδικο. Θὰ πάθῃ. Θε-

λει λοιπὸν ὁ κύριος νὰ τὸν βάλω στὸ κρεβάτι;»
 Ἐπρόφερα: — «Ὁχι, ἀφισέ με». Καὶ ἔφυγε.
 Πόσες ὥρες πέρασαν, δὲν ξέρω καθόλου. Ὁ!
 τί νύχτα! τί νύχτα! Ἐκανε κρῦο· ἡ φωτιά στὴ
 μεγάλη σόμπα εἶχε σβύσει, κι' ὁ ἀέρας, ἕνας χει-
 μωνιάτικος ἀέρας παγωνιάς, ἕνας δυνατὸς ἀέ-
 ρας, χτυποῦσε τὰ παράθυρα μ' ἕνα κρότο τρομερὸ
 καὶ κανονικό. Πόσες ὥρες πέρασαν; Καθόμουν
 ἐκεῖ, χωρὶς νὰ κοιμηθῶ, ἔξασθινημένος, μ' ἀ-
 νοιχτὰ τὰ μάτια, τὰ πόδια ξαπλωμένα, τὸ σῶμα
 ἄτονο, πεθαμένο, καὶ τὸ μυαλὸ ναρκωμένο ἀπὸ
 ἀπελπισία. Ἐξαφνα τὸ μεγάλο κουδοῦνι τῆς ἐξώ-
 πορτας, τὸ μεγάλο κουδοῦνι τοῦ προαυλίου χτύ-
 πησε. Τότε κλονίσθηκα τόσο ποῦ ἡ καθέκλα μου
 ἔσπασε. Ὁ βαρὺς ἤχος ἀντήχησε μέσα στὸ ἄδειο
 σπῆτι σὰν σὲ ὑπόγειο. Γύρισα γιὰ νὰ ἰδῶ τὴν
 ὥρα στὸ ρολόγι μου. Ἦταν διὸ μετὰ τὰ μεσά-
 νυχτα. Ποιὸς μποροῦσε νὰ ῥθῆ αὐτὴ τὴν ὥρα;
 Καὶ ἀπότομα τὸ κουδοῦνι χτύπησε πάλι δυὸ φο-
 ρές. Οἱ ὑληρέτες, χωρὶς ἄλλο, δὲν τολμοῦσαν νὰ
 σηκωθοῦν. Πῆρα ἕνα κερὶ καὶ κατέβηκα. Ρώ-
 τησα: — Ποιὸς εἶνε; Ἐπειτα ἐντριάπηκα ἀπὸ
 αὐτὴ τὴν ἀνανδρεία κι' ἔσυρα σιγὰ τοὺς μεγά-
 λους σύρτες. Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε φοβού-
 μονα. Ἄνοιξα ἀπότομα τὴν πόρτα καὶ παρε-
 τήρησα στὸ σκότος μιὰ μορφή ἄσπρη ὄρθια,
 ἕνα πρᾶγμα σὰν φάντασμα. Τραβήχθηκα πίσω,
 παράλυτος ἀπὸ τὴν ἀγωνία, μουρμουρίζοντας:
 — Π.....π.....ποιὸς εἶσαι; Μία φωνὴ ἀπάντησε:
 — Ἐγὼ εἶμαι, πατέρα! Ἦταν ἡ κόρη μου!
 Πραγματικῶς ἐνόμισα τὸν ἑαυτό μου τρελλό
 καὶ ὀπισθοχώρησα μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ φᾶσμα·
 ὀπισθοχώρησα, κάμνοντας μὲ τὸ χέρι, σὰν νὰ τὸ
 διώχνω, αὐτὴ τὴν κίνηση ποῦ εἶδατε πρό ὀλί-
 γου, αὐτὴ τὴν κίνηση ποῦ δὲν μ' ἄφησε πειά.
 Τὸ φάντασμα ἐπανέλαβε: — «Μὴ φοβᾶσαι, πα-
 τέρα, δὲν εἶχα πεθάνει. Θέλησαν νὰ μοῦ κλέ-
 ψουν τὰ δαχτυλίδια καὶ μ' ἔκοψαν ἕνα δάχτυλο·

τὸ αἷμα ἄρχισε νὰ τρέχη, καὶ αὐτὸ μοῦ ἔδωσε
 ζωή». Καὶ παρετήρησα πραγματικῶς ὅτι ἦταν
 γεμάτη αἷματα. Ἐγονάτισα, πνιγμένος, κλαίον-
 τας, ἀσθμαίνων. Ὑστερα, ὅταν ἦλθα λίγο στὸ
 νοῦ μου, τόσο ἀκόμα ταραγμένος ποῦ δὲν κατα-
 λάβαινα τὴν εὐτυχία ποῦ μοῦ ἤρχονταν, τὴν ἀνέ-
 βασα στὸ δωμάτιό μου ἐπάνω, καὶ τὴν ἔβαλα νὰ
 καθίσῃ στὴν πολυθρόνα μου. Κατόπιν ἐχτύπησα
 βιαστικὰ τὸ κουδοῦνι γιὰ νὰ ἔλθῃ ὁ Προσπερ
 νὰνάψῃ φωτιά, νὰ ἐτοιμάσῃ κᾶτι νὰ πιοῦμε,
 καὶ νὰ τρέξῃ νὰ ζητήσῃ τὸ γυιτρό. Ὁ ἀνθρω-
 πος μπῆκε, κῦτταξε τὴν κόρη μου, ἀνοιξε τὸ
 στόμα του μ' ἕνα σπασμὸ τρομάρας καὶ φρίκης,
 κι' ὕστερα ἀπότομα ἔπεσε νεκρὸς ἀνάσκελα. Αὐ-
 τὸς εἶχε ἀνοιξοῦν τὸ μνήμα, ποῦ ἀκρωτηρίασε,
 ὕστερα ἄφησε τὸ κορίτσι μου: γιὰτὶ δὲν μπο-
 ροῦσε νὰ ἐξαλείψῃ τὰ ἴχνη τῆς κλοπῆς. Δὲν
 ἐφρόντισε τοῦλάχιστο νὰ ξαναθέσῃ τὸ νεκροκρέ-
 βατο στὴ θήκη του μέσα, βέβαιος ἄλλως τε ὅτι
 δὲν θὰ τὸν ὑποψιαζόμουν ποτέ, ἀφοῦ εἶχε ὅλη
 τὴν ἐμπιστοσύνη μου. Βλέπετε, κύριε, ὅτι εἶμα-
 στε πολὺ δυστυχισμένοι ἄνθρωποι.»

* *

Ἐσώπασε. Ἡ νύχτα ἦλθε, σκεπάζοντας τὸ
 μικρὸ μοναχικὸ καὶ θλιβερὸ λαγκάδι, κι' ἕνα εἶ-
 δος μυστηριώδους φόβου μὲ ἔσφιγγε ποῦ ἤμουν
 κοντὰ σ' αὐτὰ τὰ παράδοξα ὄντα, στὴν πεθα-
 μένη αὐτὴ ποῦ ξαναζωντάνεψε καὶ στὸν πατέρα
 μὲ τὰς τρομερὰς κινήσεις. Δὲν βρῆκα τίποτε γιὰ
 νὰ πῶ. Ἐψιθύρισα.

— Τί φρικτὸ πρᾶγμα!...

Ἐπειτα, μετὰ ἕνα λεπτό, ἐπρόσθεσα:

— Νὰ γυρίσουμε, θαρρῶ πῶς κάνει ψύχρα.

Καὶ γυρίσαμε στὸ ξενοδοχεῖο.

[Ἀπὸ τὸ Γαλλικόν]. Μόναχον.

Γρηγόριος Π. Χατζηβασιλείου
φοιτητῆς τῆς ἰατρικῆς.

ΑΝΟΙΞΗ

Ἐλα! τὸ ρέμμα τὰργυρὸ στάστραφτερό του πλάϊ
 τις δάφνες ποῦ ροδάνθισαν κυλάει κι' ἀργοφιλάει.
 Ἐλα! τὰ βράδρα ἀπάλυναν — σκόρπιες ψυχούλες κρίνων —
 σὲ θάλασσες γυαλι γλιστροῦ τὸ φῶς τῶν πανσελήνων.
 Οἱ πνοές, τὰ φέγγη, οἱ εὐωδιές μαγείας πλέκουν δίχτυα·
 ἔλα! τὰ βράδρα εἶναι ξανθὰ, χρυσὰ τὰ μεσονύχτια.
 Σὰν ἀρμονία σὲ παλιὸ βιολὶ ἀποκοιμισμένη,
 ποῦ κάποιο χέρι λυτρωτὴ, προσμένει, ὄλο προσμένει,
 γιὰ τὴν ψυχὴ μου εἶν' οἱ ρυθμοί, τὸ νόημα τῆς φύσης.
 Ἐλα γιὰ μένα τοὺς ρυθμοὺς τῆς φύσης νὰ ξυπνήσῃς.

Ἀθῆναι.

Μελικέρτης.

ΒΟΥΚΟΛΙΚΟ

Ἄχ! πότε πάλι θὰ φανῆς, βοσκοῦλα, μεσ' στὸ δάσο ; . . .
 Τοῦ κάκου ὅταν ἐμίσειες ἔτρεξα νὰ σὲ φτάσω,
 τοῦ κάκου τὰ ἔρμα πρόβατα μ' ἀκλούθησαν ξοπίσω
 βελάζοντας σπαραχτικὰ σ' ἓνα περίλυπο ἴσο
 μὴν τύχη καὶ τ' ἀπαρνηστῶ γιὰ πάντα μετ' ἐσένα·
 δὲν περδικλώθηκα ὁ φτωχὸς κι' ἐγὼ σὰν πρόβατο ἓνα
 ποῦ ἄκουγα πειδὸ λυπητερὸ μακρὰ τὸ βέλασμα του·
 μόνε στὸ βράδυ ποῦ ἔκρουγε γιὰ τὰ σπερνὰ ἢ καμπάνα,
 — ποιὸς ξέρει — πῆρες τὸ στρατὶ πρὸς τὸ λαγκάδι κάτου,
 κι' ἐγὼ τοῦ κάκου τρέχοντας τοῦ λειβαδιοῦ τὴ γράνα . . .

[Ἀθηναί].

Ρῶμος Φιλύρας.

ΜΑΞΙΜ ΓΟΡΚΥ

ΟΙ ΕΞΕΠΕΣΜΕΝΟΙ

(Συνέχεια).

— Πάγω νὰ τοῦ σπᾶσω τὸ κεφάλι, ἐπρότεινε ὁ Μαρτσιανῶφ ἀνεγείρων τὴν κεφαλὴν.

-- Ἄ! δὲν κοιμᾶσαι; εἶπε ὁ Ἀριστείδης Φόμιτς μὲ τόνον ἐκτάκτως γλυκύν. Ἄκουσες; ὁ Δάσκαλος . . .

Ὁ Μαρτσιανῶφ ἐπανεστράφη βραδέως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐσηκώθη, ἐκοίταξε τὴν φωτεινὴν γραμμὴν ποῦ ἔδβαινε ἀπὸ τὴν θύραν καὶ τὰ παράθυρα τοῦ ἀσύλου, ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ χωρὶς νὰ εἶπη τίποτε, ἦλθε καὶ ἐκάθισε πλησίον τοῦ Ἰλαρχοῦ.

-- Ἐνα ποτηράκι; ἐπρότεινε ἐκεῖνος.

Ἄφοῦ εὐρῆκαν ψηλαφητὴ τὰ ποτήρια, ἔπιαν.

-- Πάω νὰ δῶ λιγάκι . . . εἶπε ὁ Τιάπας, μπορεῖ νὰ χρειάζεται τίποτα.

-- Χρειάζεται νεκροκρέββατο . . . εἶπεν ειρωνικῶς ὁ Ἰλαρχος.

-- Ἄς μὴ μιλοῦμε πιά γι' αὐτό! παρεκάλεσε τὸ Λεῖψανο χαμηλοφώνως.

Μετὰ τὸν Τιάπα, τὸ Μετέωρον ἐσηκώθη ἐπίσης.

Ὁ διάκος ἠθέλησε νὰ σηκωθῆ καὶ κείνος, ἀλλὰ τρικλίζων ἔπεσε ἐπάνω εἰς τὸ πλευρόν του καὶ ἐδλασφήμησεν ἀγρίως καταθυμωμένος.

Ὅταν ὁ Τιάπας ἀπεμακρύνθη, ὁ Ἰλαρχος ἐκτύπησεν εἰς τὸν ὦμον τὸν Μαρτσιανῶφ καὶ ἤρχισε νὰ τοῦ ὀμιλῆ χαμηλοφώνως.

-- Ἐ λοιπόν! ἔτσι Μαρτσιανῶφ . . . Πρέπει νὰ τὸ ἐννοιωσες ἐσὺ βαθύτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους

αὐτό. Ὑπῆρξες . . . Μὰ στὸ διάβολο ὄλ' αὐτά. Δὲν τὸν κλαῖς καὶ σὺ τὸ Φίλιππο;

-- Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ ἀρχαῖος δεσμοφύλαξ μετὰ μικρὰν σιωπὴν. Ἐγὼ, βλέπεις, δὲν αἰσθάνομαι τίποτα ἀπ' ὄλ' αὐτὰ ἐδῶ, ἔχασα πιά τὴ συνήθεια. Βαρέθηκα τέτοια ζωὴ . . . Σοβαρὰ μιῶ, ὅταν καμιά φορὰ σοῦ λέω πὼς θὰ σφάξω κανέναν!

-- Naί; -- ὑπέλαβεν ἀορίστως ὁ Ἰλαρχος. --

Ἐ, λοιπόν, ἓνα ποτηράκι ἀκόμα;

— Μᾶς λείπει κάτι ἀκόμα . . . νὰ πιοῦμε μιά.. ἀκόμα μιά . . .

Κάποιος ἐξύπνησε· εἶναι ὁ Σίμτσωφ καὶ ψάλει μὲ φωνὴν μακαρίως εὐδαίμονα :

— Ἀδέρφια! Ποιὸς εἶναι ἐκεῖ; χύστε ἓνα ποτηράκι καὶ στὸ γέρο!

Τοῦ γεμίζουσι καὶ τοῦ παρουσιάζουσι τὸ ποτήρι.

Ἄφοῦ ἦπτε, ξαναπίπτει χτυπῶν μὲ τὴν κεφαλὴν του κάποιον εἰς τὰ πλευρά.

Δυὸ - τρία λεπτὰ διήρκεσεν ἡ νεκρώσιμη αὐτὴ σιωπὴ, ἡ γεμάτη ἀπὸ μυστηριώδη φρίκην ὡσὰν τὴν φθινοπωρινὴν ἐκείνην νύκτα. Ἐπειτα, κάποιος ἤρχισε νὰ ψιθυρίζη.

-- Τὶ λές; τὸν ἠρώτησάν ὑψηλοφώνως.

— Λέω πὼς εἶταν τίμιος ἄνθρωπος . . . ἓνα κεφάλι! . . . καὶ τόσο γλυκὸς ἄνθρωπος! . . . ἐπανελάβεν ἡ φωνὴ σιγανά.

— Μάλιστα . . . κ' ἔπειτα . . . εἶχε χρήματα καὶ δὲν εἶταν ὀχληρὸς στοὺς συντρόφους του.

Ἐδασίλευσεν ἐκ νέου σιωπὴ.

— Μᾶς ἀφήνει γειά! ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Τιάπα ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰάρχου.

Ἐξοικειωμένος Φόμιτς ἐσηκώθη καὶ στερεῶν ἰσχυρῶς τὰ πόδια του, ἐπροχώρησε πρὸς τὸ ἄσυλον.

— Γιατί πᾶς ἐκεῖ: ἠρώτησεν ὁ Τιάπας. Μὴν πᾶς. Σκέψου πὼς εἶσαι μεθυσμένος... δὲν εἶναι σωστὸ αὐτό!

Ἐξοικειωμένος Ἰάρχος σταμάτησε συλλογισμένος:

— Μὰ ποῖο γίνεται σωστὸ πάνω στὴ γῆ αὐτή; Ἄμε στὸ διάολο!

Καὶ ἀπώθησε τὸν Τιάπαν.

Αἱ σκιαὶ ἐξακολουθοῦσαν νὰ χορεύουν ἐπάνω εἰς τοὺς τοίχους τοῦ ἀσύλου, ὡς νὰ ἐπάλαιαν σιωπηλῶς.

Ἐπάνω εἰς τὸ σανίδι ἐξηπλωμένος καθ' ὅλον τὸ μῆκος του, ὁ Δάσκαλος ἔκειτο ὑπτίως καὶ ἐψυχορραγοῦσε. Τὰ μάτια του ἦσαν ὀρθάνοικτα τὸ ξεσκεπασμένον στήθος του ἐφοῦσκωνε μὲ δύναμιν εἰς τὰς γωνίας τῶν χειλέων του ἐκόχλαζεν ἀφρόδες τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του ἦσαν διεσταλμένα ὡς νὰ ἐδίαζε τὸν ἑαυτὸν του νὰ εἶπῃ κάτι τι σπουδαῖον, δύσκολο, καὶ δὲν τὸ κατώρθωνε, κ' ὑπέφερε δι' αὐτὸ ἀνεκφράστως.

Ἐξοικειωμένος Ἰάρχος ἐστάθη ἀπέναντί του μὲ τοὺς βραχίονας σταυρωμένους ὀπισθεν τῶν νώτων καὶ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὸν ἐθεώρησεν ἀφωνος. Κατόπιν, ἤρχισε νὰ τοῦ ὀμιλῇ μὲ τὸ μέτωπον συφρωμένον ὀδυνηρῶς:

— Φίλιππε, πές μου κάτι... Ρίξε μιὰ παρήγορη λέξη στὸ φίλο σου... ἔ σύ, ἀδερφέ μου, σ' ἀγαπῶ... Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι κτήνη· σὺ μονάχα εἶσαι γιὰ μένα ἄνθρωπος, ἄν και μέθυσος... Ἄχ! πὼς τὸ ἔπινες τὸ ρακί, Φίλιππε! Αὐτὸ ἴσα-ἴσα σ' ἔφαγε... Μὰ γιατί; Ἐπρεπε νὰ μπορῆς νὰ εἶσαι κύριος στὸν ἑαυτὸ σου... καὶ νὰ μ' ἀκούῃς. Δὲν σοῦ τὸ ἔλεγα πάντα;...

Ἡ μυστηριώδης δύναμις, ἡ παγκόσμιος ἐξολοθρεύτρια ποὺ λέγεται **θάνατος**, ὡσὰν νὰ προσεβλήθη ὡς ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ μεθύσου ἐκείνου ἀνδρὸς πρὸ τῆς καταχθονίου καὶ θριαμβευτικῆς πάλης τῆς μὲ τὴν ζωὴν, ἀπεφάσισε νὰ τελειώσῃ ταχύτερα τὴν ἀδυσώπητον ἐργασίαν τῆς: ὁ Δάσκαλος ἀφοῦ ἐστένοξε βαθέως, ἐγόγγυσεν ἤσυχά, ἐτινάχθη, ἐτέντωσε τὰ μέλη του καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος ὡς μάρμαρον.

Ἐξοικειωμένος Ἰάρχος ἐταλαντεύετο ἐπάνω εἰς τὰ πόδια του ἐξακολουθῶν τὴν ὀμιλίαν του:

— Τί ἔχεις; Θέλεις νὰ σοῦ φέρω ρακί, θέλεις;... Μὰ κάλλιο νὰ μὴν πιῆς, Φίλιππε! Περιορίσου, πρέπει νὰ μ' ἀκούῃς... Μὰ σὰ θὲς πάλι, πῆς ἕνα ποτηράκι! Ἄχ, πρὸς τί νὰ περιορισθῆς πιά τώρα, γιὰ νὰ μισήσουμε εἰλικρινά; Πρὸς τί, Φίλιππε, πρὸς τί;

Τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ ἕνα σκέλος καὶ τὸν ἔσυρε πρὸς τὸ μέρος του.

— Ἄ! κοιμήθηκες Φίλιππε; Ἐ καλά... κοιμήσου... Καληνύχτα!... αὔριο θὰ σοῦ τὸ ξεδιάλυνω αὐτὸ καὶ θὰ πεισθῆς πὼς δὲν πρέπει νὰ στερεῖσαι ἀπὸ τίποτα. Καὶ τώρα κοιμήσου... ἄν δὲν πέθανες...

Ἐξῆλθε σύντροφον ἔχων μονάχα τὴν σιγὴν

τῆς νυκτός, ὅτε δὲ ἔφθασε κοντὰ εἰς τοὺς συντρόφους του εἶπε μεγαλοφώνως παρηγοσία:

— Κοιμήθηκε... ἢ πέθανε... δὲν ξέρω... εἶμαι λ-λίγο μ-μ-μεθυσμένος...

Ἐξοικειωμένος Ἰάρχος ἐκυρτώθη περισσότερον καὶ ἤρχισε νὰ σταυροκοπῆται ἐπανειλημμένως. Ἐξοικειωμένος Μαρτιανῶφ ἐξάρωσε ἀπὸ τὸν τρόμον του χωρὶς νὰ βγάλλῃ λέξιν καὶ κατεκλίθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ Μετέωρον τὰ ἔχασε, ἤρχισε νὰ κλαίῃ ἤσυχά καὶ παραπονετικά, σὰν γυναῖκα ποῦ τὴν κακομεταχειρίζονται. Τὸ Λείψανον ἐσφάδαζε καταγῆς, λέγον μὲ σιγανὴν φωνὴν γεμάτην ἀπὸ θυμὸν καὶ ἀγωνίαν.

— ὦ, ποῦ νὰ σᾶς πάρῃ ὁ διάβολος ὅλους, ὅσοι ποῦ εἶστε, τρισκατάρατοι!... Ἐ, καλά, πέθανε! καὶ ὕστερα;... Ἄμ' ἐμένα τί μοῦ χρειάζεται νὰ τὸ μάθω αὐτό, ἐγώ; Γιατί νὰ μοῦ τὸ πῆτε;... Σὰν ἔρθῃ ἡ ὥρα μου, θὰ πεθάνω κ' ἐγώ... ὄχι βέβαια πιὸ χειρότερον ἀπὸ κείνον!... Δὲν εἶμαι πιὸ κακὸς ἐγὼ ἀπὸ τοὺς ἄλλους...

— Σωστά! — ἔλεγεν ὁ Ἰάρχος ὑψηλοφώνως καὶ κυλιόμενος καταγῆς. — Σὰν ἔρθῃ ἡ ὥρα μας, ὅλοι ἐμεῖς θὰ πεθάνουμε, ὄχι πιὸ χειρότερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ἄ! Ἄ! Τὸ πὼς θὰ ζήσουμε, δὲ σημαίνει: θὰ πεθάνουμε ὅπως ὅλος ὁ κόσμος! Αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς... Πιστέψτε με. Γιατί ὁ ἄνθρωπος ζῆ γιὰ νὰ πεθάνῃ. Καὶ πεθαίνει... Καὶ ἀφοῦ εἶν' ἔτσι... δὲν εἶναι ἀδιάφορο τὸ γιατί καὶ πὼς πεθαίνει καὶ πὼς ἔζησε;... Θαρρῶ, Μαρτιανῶφ;... Λοιπὸν ἄς πιοῦμε ἀκόμα... ἀκόμα... ἴσα μὲ ποῦ νὰ ζοῦμε...

Μικραὶ σταγόνες βροχῆς ἤρχισαν νὰ πίπτουν. Πυκνὰ σύννεφα, ἀποπνιχτικὰ κατεκάλυπτον τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων ποῦ ἐσύροντο καταγῆς, στιβασμένοι, ἀπὸ τὸν ὕπνον ἢ ἀπὸ τὴν μέθην. Ἡ φωτεινὴ ταινία ποῦ ἔδβαιεν ἀπὸ τὸ ἄσυλον, ἀφοῦ εἶχε χλωμιάσει, ἐτρεμούλιασε καὶ ἐξηφανίσθη ἀποτόμως. Προφανῶς ὁ ἀέρας θὰ εἶχε σβύσει τὴν λυχνίαν, ἢ τὸ πετρέλαιόν τῆς εἶχε καῖ. Πίπτουσαι ἐπὶ τῆς σιδηρᾶς στέγης τοῦ ἀσύλου αἱ σταγόνες τῆς βροχῆς ἐκτύπων δειλὰ καὶ σιγανά. Ὑψηλὰ ἐπὶ τοῦ λόφου, ἀπὸ τὴν πόλιν ἠκούοντο κτύποι τοῦ κώδωνος ἀραιοὶ καὶ μελαγχολικοὶ: ἐγένετο ἀ γ ρ υ π ν ῖ α εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Ἐξοικειωμένος Ἰάρχος ὁ ἐκπεμπόμενος ἀπὸ τὸ κωδωνοστάσιον, ἐσκορπίζετο ἀργὰ εἰς τὸ σκοιάδι καὶ ἔσβυνεν ἐκεῖ ἤσυχά: ἀλλὰ πρὶν ἀκόμη λάβῃ καιρὸν τὸ σκότος νὰ ἀποπνίξῃ τὴν τελευταίαν δόνησιν ποῦ ὁμοιάζε μὲ ἀγωνιώδη καὶ τρέμοντα στεναγμὸν, ἐγεννᾶτο ἄλλος κτύπος, καὶ ἐχύνετο ἐκ νέου εἰς τὴν σιγὴν τῆς νυκτός ὁ μελαγχολικὸς στεναγμὸς τοῦ μετάλλου.

* *

Τὸ πρῶτον ὁ Τιάπας ἐξύπνησε πρῶτος.

Ἐπειδὴ ἦτο πλαγιασμένος ὑπτίως παρετήρησε τὸν οὐρανόν: ὁ ἀνάπηρος τράχηλός του δὲν τοῦ ἐπέτρεπε νὰ ἴδῃ τὸν οὐρανὸν ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς του, παρὰ εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν.

Τὴν πρωίαν ἐκείνην ὁ οὐρανὸς εἶχε ὁμοίομορφον στακτερὸν χρῶμα. Ἐκεῖ ἐπάνω συνε-

πυκνοῦτο τὸ σκότος ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν. Εἶχε σέυσει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ ἀποκρύψει τὸ κυανοῦν ἄπειρον, χύνον κάποιαν μελαγχολίαν ἐπὶ τῆς γῆς.

Ὁ Τιάπας ἐσταυροκοπήθη καὶ ἐσηκώθη ἐπάνω στὸν ἀγκῶνα του, διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ἐπερίσσειε διόλου ρακί. Τὸ δοχεῖον ἦτο ἐκεῖ... ἄδειον. Διασκελίζων τοὺς συντρόφους του ὁ Τιάπας ἤρχισε νὰ ἐξετάζῃ ἐν πρὸς ἐν τὰ ποτήρια. Ἀνεκάλυπεν ἓνα κοντόγεμον, τὸ ἐπὶ, ἐσκούπισε τὰ χεῖλη του μὲ τὸ μανίκι του καὶ ἐκίνησε τὸν ἴλαρχον ἀπὸ τοὺς ὤμους:

— Σήκου! Ἔ! ἀκοῦς;

Ὁ Κουβάλδης ἀνεσήκωσε τὸ κεφάλι καὶ τὸν ἐκοίταξε μὲ τὰ σκοτισμένα καὶ θολὰ μάτια του.

— Πρέπει νὰ εἰδοποιήσουμε τὴν ἀστυνομία.

Ἔλα, σήκου λοιπόν.

— Τί; ἠρώτησεν ὁ ἴλαρχος μὲ κοιμισμένην φωνὴν καὶ δυσχεραίνων διότι τὸν ἐξυπνοῦσαν.

— Μὰ... ἀφοῦ πέθανε...

— Ποιὸς πέθανε;

— Μὰ ὁ σοφός...

— Ὁ Φίλιππος; Ἄ, ναί-αι!

— Τὸ ξέχασες;... Μπα! ἐγρύλλισεν ὁ Τιάπας μὲ παραπονετικὸν ὕφος.

Ὁ ἴλαρχος ἐσηκώθη χασμώμενος ἰσχυρῶς κατόπιν ἐτανύσθη τόσον πολὺ, ὥστε τὰ κόκκαλά του ἔτριξαν.

— Τότε, πήγαινε σὺ καὶ εἰδοποίησε.

— Δὲν πάω... Γιατί δὲν τοὺς χωνεύω αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, εἶπεν ὁ Τιάπας κατηφής.

— Ἔ λοιπόν, ξύπνησε τὸν διάκο... Ἐγὼ θὰ πάω νὰ δῶ λίγο...

— Καλά... Διάκο, σήκου!

Ὁ ἴλαρχος εἰσῆλθε μέσα εἰς τὸ ἄσυλον καὶ ἐστάθη παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Δασκάλου. Ὁ νεκρὸς ἔμενε πλαγιασμένος, ἐξηπλωμένος καθ' ὅλον τὸ μῆκος, μὲ τὸ ἀριστερόν του χέρι ἀναπαυόμενον ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τὸ δεξιὸν ἀνασηκωμένον πρὸς τὰ ὀπίσω, ὡς ἂν νὰ ἤθελε νὰ λάβῃ ὄρμην διὰ νὰ κτυπήσῃ κανένα. Ὁ ἴλαρχος ἐσυλλογίσθη ὅτι ἂν ὁ Δάσκαλος τώρα ἐσηκῶνετο ὄρθιος, θὰ ἦτο τόσον ὑψηλός, ὅσον καὶ ὁ Ταρασήμιος. Κατόπιν ἐκάθισεν ἐπάνω στὸ σανίδι εἰς τοὺς πόδας τοῦ συντρόφου του καὶ ἀναπολῶν τὴν ζωὴν πού ἔζησαν μαζὶ τρία ἔτη ἀνεστέναξε.

Ὁ Τιάπας εἰσῆλθε καὶ ἐκεῖνος κρατῶν τὸ κεφάλι του ὡς ἂν τράγος ἔτοιμος νὰ δώσῃ κτυπήματα διὰ τῶν κεράτων. Ἐκάθισε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῶν ποδῶν τοῦ Δασκάλου, παρετήρησε τὴν μελαχροινὴν μορφήν του, τὴν γαλήνιον καὶ σοβαράν, μὲ τὰ χεῖλη ἰσχυρῶς συνεσφιγμένα καὶ ἐμούγκρισε μὲ τὴν βραχνὴν φωνὴν του:

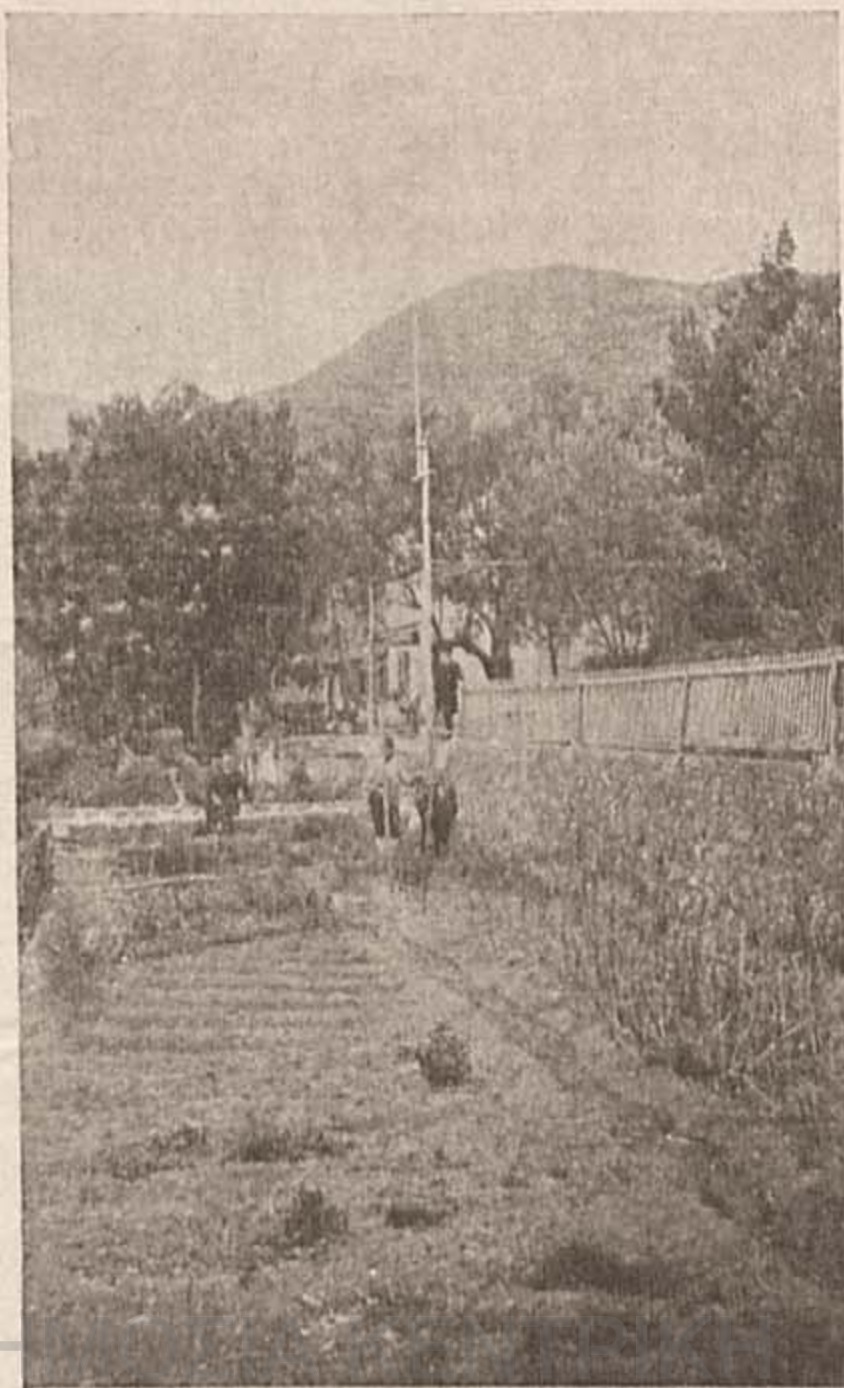
— Μάλιστα!... εὐὸν πέθανες... κ' ἐγὼ θὰ πεθάνω, δὲ θάργῃσω.

— Γιὰ σένα εἶναι καιρός! εἶπεν ὁ ἴλαρχος συνοφρυωμένος.

— Εἶναι καιρός, μάλιστα! συνήνεσεν ὁ Τιάπας. Μὰ καὶ σὺ καλὰ θὰ ἔκανες νὰ πεθάνῃς... Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πράγμα, ὁ θάνατος θὰ εἶναι προτιμώτερος ἀπ' τὴ ζωὴ αὐτὴ πού τραβᾷς.

— Μπορεῖ νὰ ναι χειρότερα τότε. Τί ξέρεις;

ΜΥΤΙΛΗΝΑΪΚΑ ΤΟΠΙΑ



Η ΕΦΤΑΛΟΥ (Μολύβου)

— Ὅχι δὲν θὰ ναι χειρότερα... Ἄν πεθάνῃς, θάχῃς νὰ κάμῃς μὲ τὸ Θεό... ἐδῶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους... καὶ οἱ ἀνθρώποι τί εἶναι;

— Καλὰ, φθάνουν οἱ φλυαρίες! τὸν διέκοψεν ὁ Κουβάλδης.

Καὶ μέσα εἰς τὸ δωμάτιον, τὸ ὁποῖον ἤρχισε νὰ πληροῦται ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, μεγαλο-ιρεπῆς σιγῇ ἐβασίλευε.

Ἐπὶ μακρὸν ἔμειναν εἰς τὰ πόδια τοῦ ἀποθαμένου συντρόφου των, κοιτάζοντές τον ἐκ διαιεμμάτων, βυθισμένοι καὶ οἱ δύο εἰς τοὺς συλλογισμούς των. Ἐπειτα ὁ Τιάπας ἠρώτησε:

— Ἐσὺ θὰ τὸν θάψῃς;

— Ἐγὼ; ὄχι... Ἄς τὸν θάψῃ ἡ ἀστυνομία.

— Ἔ! ἔλα, θάψε τον ἐσύ... σὺ πῆρες ἀπὸ τὸ Βαβιλῶφ ὅ,τι τοῦ ἀνήκει γιὰ τὴν ἀναφορὰ πού εἶχε συντάξει... Θὰ δώσω κ' ἐγὼ, ἂν αὐτὰ δὲν φτάσουνε...

Ἐγὼ κρατῶ τὸ χρῆμά του... μὰ δὲν θὰ τὸν θάψω.

— Δὲν εἶναι καλὸ αὐτό· κλέβεις ἓναν πεθαμένο... Στάσου λοιπόν, θὰ πῶ κ' ἐγὼ σ' ὅλον τὸν κόσμον πὼς θέλεις νὰ φᾶς τὸ χρῆμά του!

— Μὰ εἶσαι κτήνος, γεροδιάβολε! — εἶπεν ὁ Κουβάλδης περιφρονητικῶς.

— Δὲν εἶμαι κτήνος... Μονάχα δὲν εἶναι καλὸ, σοῦ λέω, ὄχι, ἀπὸ ἓνα φίλον...

— Καλά, ἄφησέ με ἤσυχον!
— Ἄ! τὸ βλέπετε ;... Καὶ πόσα τοῦ κρατεῖς;
— Ἐνα εἰκοσιπεντάριχο — εἶπεν ὁ Κουβάλ-
δας ἀφηρημένος.

— ὦ! χά, χά!... μπορεῖς νὰ μοῦ δώσης
πέντε ρούμπλια.

— Τί διάβολο θὰ τὰ κάμης, γέρο! — εἶπεν ὁ
Ἰλαρχος, παρατηρῶν μετ' ἐνδιαφέροντος τὸν Τιά-
παν εἰς τὸ πρόσωπον.

— Ἐ καλά, γιατί ρωτᾷς; δόσε μου λοιπὸν
σοῦ λέω.

— Ἄμε στὸ διάολο!... Θὰ τοῦ χτίσω μνη-
μεῖο μ' αὐτὰ τὰ χρήματα.

— Μὰ τί θὰ βγῆ ἀπ' αὐτό;

— Θαγοράσω μιὰ πέτρα καὶ σιδερένια κάγ-
κελλα· θὰ βάλω τὴν πέτρα πάνω στὸν τάφο...
καὶ θὰ δέσω τὰ σίδερα ὀλόγυρα στὴν πέτρα μὲ
ἀλυσίδα... Θὰ εἶνε πολὺ ἐπιβλητικόν...

— Τί τὰ θές αὐτά ;... Ἐχεις κάτι ἰδέες!

— Αὐτὸ δὲν εἶνε δική σου δουλειά.

— Πρόσεξε, θὰ τὰ πῶ!... — τὸν ἠπεῖλησεν
ἐκ νέου ὁ Τιάπας.

Ὁ Ἀριστείδης Φόμιτς τὸν ἐκοίταξε μὲ βλέμ-
μα ζοφερὸν καὶ ἐσιώπησε. Καὶ πάλιν δὲ ἐδασί-
λευσε μακρὰ σιωπή, ἥτις λαμβάνει πάντοτε ἐπὶ
παρουσία τῶν νεκρῶν κάποιον χαρακτήρα ἐπί-
σημον καὶ μυστηριώδη.

— Ἀκοῦς... νὰ πὸν ἔρχονται, εἶπεν ὁ Τιάπας.

Ἐσηκώθη καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ ἄσυλον.

Μετ' ὀλίγον ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν θύραν ὁ
ὑπαστυνόμος, ὁ ἀνακριτὴς καὶ ἓνας ἰατρός. Καὶ
οἱ τρεῖς μὲ τὴν σειρὰν, ἐπλησίασαν τὸν Δάσκα-
λον καὶ ἀφοῦ τοῦ ἔρριψαν ἓνα βλέμμα, ἤρχισαν
νὰ περιφέρωνται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, μπαινοδγαίνον-
τες, παρατηροῦντες λοξῶς καὶ μὲ ὕφος ὑποπτον
τὸν Κουβάλδαν.

Ἐκεῖνος ἐστέκετο χωρὶς νὰ τοὺς προσέχη, ὅτε
ὁ ὑπαστυνόμος δεικνύων διὰ νεύματος τῆς κε-
φαλῆς τὸν Δάσκαλον :

— Ἀπὸ τί πέθανε ; — εἶπε.

— Ρωτήστε τον... πέθανε, γιατί δὲν εἶτανε
συνειθισμένος, νομίζω...

— Πῶς ; — ἠρώτησεν ὁ ἀνακριτὴς.

— Λέω... πὼς πέθανε, κατὰ τὴ γνῶμη μου,
γιατί δὲν εἶτανε συνηθισμένος σ' αὐτὴ τὴν ἀρ-
ρώστεια, πὸν τὸν ἔρριξε στὸ στρῶμι.

— Οὐμ... μάλιστα! Εἶταν ἀρρωστος πολὺν
καιρό;

— Καλὰ θὰ εἶτανε νὰ τὸν μετασηκώσουμε
ἀπὸ δῶ... δὲν βλέπει κανεὶς διόλου ἐδῶ μέσα —
ἐπρότεινε ὁ ἰατρός μὲ φωνὴν ἐμφαίνουσαν στε-
νοχωρίαν. — Ἴσως ὑπάρχουν ἴχνη...

— Πηγαίνετε λοιπὸν νὰ φωνάξετε κανένα γιὰ
νὰ τὸν μετασηκώση! — διέταξεν ὁ ὑπαστυνόμος
τὸν Κουβάλδαν.

— Φωνάξτε σεῖς... τί μὲ νοιάζει ἐμένα ὅπου
κι' ἂν εἶναι; ὑπέλαβεν ὁ Ἰλαρχος μετ' ἀδια-
φορίας.

— Νού! *) — ἀνέκραξεν ὁ ὑπαστυνόμος κά-
μων μανιώδη χειρονομίαν.

— Τπρού! **) — ἀνταπήνησεν ὁ Κουβάλ-
δας χωρὶς νὰ κινηθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν του, μὲ
ψυχρὰν αὐθάδειαν καὶ δεικνύων τὰ δόντια.

— Ὁ διάβολος νὰ μὲ πάρη! — ἐφώναξε ὁ
ὑπαστυνόμος ἔξω φρενῶν εἰς τοιοῦτον σημεῖον
ὥστε τὸ πρόσωπόν του ἦτο καταπόρφυρον. Δὲν
θὰ σοῦ τὸ χαρίσω αὐτό!... Θά...

— Καλημέρα σας, κύριοί μου... τὰ σεβά-
σματά μου! — εἶπε μὲ φωνὴν εὐπροσήγορον
ὁ ἔμπορος Πετουτικῶφ ὅστις παρουσιάσθη εἰς
τὴν θύραν.

Ἀφοῦ περιέβαλε μὲ βλέμμα ταχὺ καὶ διαπε-
ραστικὸν ὅλον τὸν ἔμπροσθέν του κόσμον ἀνε-
σκίρτησεν, ὀπισθοχώρησε κατὰ ἓνα βῆμα καὶ
ἀφαιρῶν τὸ σκιάδι του, ἐσταυροκοπήθη μὲ κα-
τάνυξιν. Ἐπειτα, ἐπὶ τῆς ὄψεως του διεχύθη
μειδίαμα θριαμβευτικόν, κακεντρεχές, καὶ μὲ τὰ
μάτια καρφωμένα ἐπάνω εἰς τὸν Ἰλαρχον, ἠρώ-
τησεν εὐσεβάστως :

— Τί συμβαίνει; Σκότωσαν κανέναν ἄν-
θρωπο, ὡς φαίνεται.

— Μά... νά... ἓνα τέτοιο ἀπάνω-κάτω, τοῦ
ἀπεκρίθη ὁ ἀνακριτὴς.

Ὁ Πετουτικῶφ ἐστέναξε βαθέως, ἐσταυρο-
κοπήθη ἐκ νέου καὶ μὲ θλιβερὸν ὕφος ἤρχισε
νὰ ὀμιλῆ :

— Ἄχ, Θεέ μου! Νὰ τί φοβούμουν!...
Κάθε φορά, τὸ θυμοῦμαι, ὅταν ἔμπαινα ἐδῶ,
ὅταν παρατηροῦσα, προησθανόμουν... ἄϊ, ἄϊ,
ἄϊ!... Ἐπειτα μπαίνει ἐδῶ μέσα καὶ βλέπεις
κάτι πράματα!... Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάη ὁ-
λους!... Πόσες φορὲς ἤθελα... σ' αὐτὸν ἐδῶ
τὸν κύριο... τὸν γενικὸ ἀρχηγὸ τῆς διαλεχτῆς
παρέας... ἤθελα νὰ τοῦ δώσω τὰ παπούτσια,
μὰ τί τὰ θέλετε... Φοβούμουν... ξέρετε... σοῦ
εἶναι κάτι θηρία... Ἴσως εἶναι καλύτερα νὰ κάνω
ὑπομονή, ἔλεγα μέσα μου... γιατί ἄλλιῶς, τί θὰ
βγῆ; δὲν ξέρει κανεὶς...

Διέγραψεν εἰς τὸν ἀέρα βραδεῖαν ἀόριστον χει-
ρονομίαν, ἔτριψε μὲ τὸ χέρι τὸ πρόσωπόν του,
ἐπίασε τὴν γενειάδα του εἰς τὴν μίαν παλάμην
καὶ ἀνεστέναξεν ἐκ νέου :

— Ἄνθρωποι ἐπικίνδυνοι... ὁ κύριος αὐτὸς
ἐδῶ εἶναι ἓνα εἶδος καπετάνιου... σωστὸς λή-
σταρχος!

— Θὰ τὸν ξετάσουμε λιγάκι — εἶπεν ὁ ὑπα-
στυνόμος μὲ ὕφος τὸ ὁποῖον ὑπέσχετο πολλὰ
πράγματα, περιβάλλον τὸν Ἰλαρχον μὲ βλέμματα
ἐκδικητικά. — Κ' ἐγὼ σὲ γνωρίζω καλά!

— Μάλιστα, μάλιστα, γέρο μου, εἴμαστε πα-
λιοὶ γνώριμοι! — διεβεβαίωσεν ὁ Κουβάλδας
μὲ ὕφος οἰκτεῖον. — Πόσες φορὲς σοῦ ἔτριψα τὴ
ράχη ἐσένα καὶ τοὺς δικούς σου, γιὰ νὰ σᾶς
κάμω νὰ σωπάσετε!

— Κύριοι, — ἐφώναξεν ὁ ὑπαστυνόμος. —
Ἀκούσατε; Σᾶς παρακαλῶ νὰ τὸ θυμᾶσθε αὐ-
τό!... Δὲ θὰ τὸ ἀφήσω νὰ περάσῃ ἔτσι!... Ἄ!
ἄ! ἔτο' εἶναι; Ἐ λοιπὸν μὴν τὸ λησμονήσης,
θὰ σὲ... θὰ σὲ σιάξω ἐγὼ σὰ λαμπάδα, γλυκὲ
μου φίλε.

**) Κραυγὴ πὸν μεταχειρίζονται οἱ Ρῶσοι, ὅταν θέ-
λουν νὰ σταματήσουν ἄλογο.

*) Τι!

— Μὴν καυχᾶσαι σὰ φεύγεις γιὰ τὸν πόλεμο, γλυκέ μου φίλε! — εἶπε μὲ γαλήνην ὁ Ἄρσι-
στείδης Φόμις.

Ὁ ἰατρός, ἄνθρωπος νέος μὲ ματογυᾶλια, τὸν ἐξήταξε μὲ περιέργειαν καὶ ὁ ἀνακριτὴς μὲ προ-
αίσθημα κακοῦ οἴωνου· ὁ Πετουνικὸς τὸν ἔ-
βλεπε μὲ ὕφος θριαμβευτικόν, ἐνῶ ὁ ὑπαστυνό-
μος ἐκραύγαζεν, ἐμαίνεται, μὲ ἀπειλητικὰ χει-
ρονομίας.

Εἰς τὴν θύραν τοῦ ἀσύλου παρευσιάσθη ἡ
ζοφερὰ μορφή τοῦ Μαρτσιανῶφ. Ἐπροχώρη-
σεν ἤσυχα καὶ ἐστάθη ὀπισθεν τοῦ Πετουνικῶφ
εἰς τοιαύτην θέσιν, ὥστε ὁ πῶγων του εὐρί-
σκετο ἐπάνω ἀπὸ τὸν τράχηλον τοῦ ἐμπόρου.

Ὁπισθεν του ὁ διάκος παρετήρει πλαγίως ἀνοί-
γων τὰ μικρὰ μάτια του, πρησμένα καὶ κατα-
κόκκινα.

— Ὡς τόσο, κύριοι, κάτι πρέπει νὰ γίνη;
— ἐπρότεινεν ὁ ἰατρός.

Ἐξαφνα ὁ Μαρτσιανῶφ ἔκαμε ἓνα τρομερὸν
μορφασμὸν καὶ ἐπταρνίσθη φοβερὰ, ἀκριδῶς
ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ Πετουνικῶφ. Οὗτος
δὲ ἔρρηξε κραυγὴν, ἐλυγίσθη εἰς δύο καὶ παρε-
μέρισε πηδῶν ὀρμητικῶς: παρ' ὀλίγον ν' ἀνα-
ποδογυρίσῃ τὸν ὑπαστυνόμον, ὅστις τὸν συνε-
κράτησεν ἀνοίγων τοὺς βραχίονάς του.

— Βλέπετε; — εἶπεν ὁ ἔμπορος μὲ φωνὴν φο-
βισμένην δεικνύων μὲ νεῦμα τὸν Μαρτσιανῶφ.
— Νὰ τί ἄνθρωποι εἶναι! Ἔ;

Ὁ Κουδάλδας ἐστέκετο σκυθρωπός. Ὁ ἰατρός
καὶ ὁ ἀνακριτὴς ἐγελοῦσαν, πρὸς δὲ τὴν θύραν
τοῦ ἀσύλου ἐπλησίαζαν ὅλον ἐν μορφαὶ νέαι.
Πρόσωπα μισοκοιμισμένα, πρησμένα, μὲ μάτια
κόκκινα, φλογισμένα, κεφάλια μὲ τὴν κόμην ἐν
ἄταξίᾳ παρετήρουν κατὰ πρόσωπον μὲ ἀναίδειαν
καὶ μὲ θάρρος τὸν ἰατρόν, τὸν ἀνακριτὴν καὶ
τὸν ὑπαστυνόμον.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

Μετάφρασις Δ. Π. Ἀλβανοῦ

ΜΑΝΔΑΜΑΔΟΣ

(Κατ' Αὐγουστον).

Χρυσὴ βραδιὰ καλοκαιριοῦ!
Εἰς τὴ μικρὴ πλατεῖα τοῦ χωριοῦ,
ὅπου τῆς βρύσης τρέχει τὸ νερὸ,
στὸν ἴσκιον ὅπου ῥίχν' ἡ ἀφτιλιά,
τὰ γεροντάκια, π' ἄφισε ἡ δουλειὰ,
τὸν περασμένο κουβαλοῦν καιρὸ.

Μὲ σκούφια στὸ κεφάλι ἢ σαρίκι,
στὸ σκεδρωμένο χέρι δικανίκι,
μοιάζουν καινοῦργοι ῥαψοδοί.
Καὶ εἶναι τοῦ χωριοῦ ἐποποιῖα
ἢ καθεμιά παληὰ των ἱστορία,
ποῦ περασμένα πάθη τραγουδεῖ...

Σημαίνει ἀγάλια ἢ καμπάνα τῆς ἐκκλησιᾶς
παράκλησι ἐσπερινὴ τῆς Παναγιᾶς,
καὶ κάθε γέρος πρῶτος ξεκινᾷ.
Τὴν περασμένη του γαλήνη ἀφίνει
καὶ στὴν οὐράνια περπατεῖ γαλήνη
καὶ τὸ παρὸν ἀγνώριστο περνᾷ...

Ποιὸς θέλει μιὰ στιγμὴ ζωῆς παληᾶς;
Στὸν ἴσκιον ἄς ἐλθῇ τῆς ἀφτιλιάς,
εἰς τὴ μικρὴ πλατεῖα τοῦ χωριοῦ.
Ἐκεῖ τῆς βρύσης τρέχει τὸ νερὸ,
καὶ ψιθυρίζει ἄλλοτε καιρὸ,
χρυσὸς βραδιὲς καλοκαιριοῦ!

(Μυτιλήνη)

Φίλων Ὀφερέτης.

ΕΛΛΑ

Ἔλα στὴν ἀκροθαλασσιὰ γλυκειὰ μελαχροινή,
ἔκει ποῦ σκορποῦν καὶ σδύνουνε τὰ κύματ' ἀφρισμένα,
ἔλα νὰ δῆς τῆς θάλασσας τ' ἀγέρι πῶς φυσᾷ,
κι' ἀναστενάξει μὲ καῦμό, νεράϊδα μου γιὰ Σένα.

Ἔλα νὰ δῆς τῆς θάλασσας τ' ἀγέρι πῶς φυσᾷ,
νὰ δῆς τὰ ψάρια στὸ νερὸ γοργὰ πῶς σπαρταρίζουν,
καὶ νὰ σκορπίσης ὄνειρα ἀγάπης περισσά,
σ' ἐκεῖνον ποῦ τὰ στήθεια του ἀγάπες πλημμυρίζουν.

Ἔλα νὰ δῆς τὴ φτερωτὴ βαρκοῦλα τοῦ ψαρᾶ,
ποῦ διαπερνᾷ τὴν θάλασσα σὰν γρήγορο δελφίνι,
ἔλα νὰ δῆς τὰ δροσερὰ τῆς θάλασσας νερά,
καὶ τὸν ὀλόλευκον ἀφρὸ στὴν ἀμμουδιὰ πῶς σδύνει.

Ἔλα γλυκειὰ μελαχροινή εἰς τὴν ἀκρογιαλιά,
κι' ἐκεῖ στὸν βράχο γέρνωντας θαυρῆς τὸν ἔραστή σου,
νάχη ἀνοιγμένη τὴν θερμὴ γλυκειὰ του ἀγκαλιά
καὶ νὰ προσμένῃ μὲ παλμὸ ἓνα γλυκὸ φίλι σου.

Ἄχνα (Κύπρου).

Στυλ. Γ. Θεοχαρίδης.

ΧΙΟΝΟΛΟΓΑ

Ήταν καλοκαίρι και περνούσα λίγες μέρες σ' ένα χαριτωμένο χωριό, αποφεύγοντας, έτσι, τις μεγάλες ζέστες της πολιτείας. Λογάριαζα, αποβραδίζ, να σηκωθώ τα χαράματα και να ξεκινήσω για την αντικρυνή βουνοσειρά.

— Βουνά μου χιονοανθισμένα, νάντικρύσω ήθελα από σιμά, από πολύ σιμά, τις ραχούλες σας τις ακρότατες. Να γυρέψω απ' το κρύο μεγαλειό σας το γλυκό μεθύσι της άγνης προσευχής. Το μεθύσι που αιώνια ζητᾷ ἡ ψυχή μου, που πάντα ἐλπίζει πῶς θὰ βρῆ και πουθενά να τῶβρη δὲν ξέρει ἢ δὲν μπορεῖ! — Θα περνούσα το μικρό ξυλένιο γιοφύρι του ποταμιού που κυλᾷ κρυμμένο κάτω απ' τὴ φουντωμένη πρασινάδα της λαγκαδιάς. Κι' αμέσως ὕστερα θ' ἄρχιζε τὸ ἀνέβασμα. Θα διάβαινα ἀνάμεσα ἀπὸ κάτι πυκνόδεντρες βουνοπλαγιές, θ' ἄβγαινα σὲ μιὰ στενή και μακρὰ κοιλάδα και θὰ βρισκόμουνα μπροστὰ σ' ἕνα βραχωμένο λόφο που καταντᾷ σὲ μικρὸ μεϊτάνι κατάξερο. Ἀπὸ κεῖ ἄρχιζε τὸ χιόνι. Τὸ καθαρὸ τὸ χιόνι, προχωρώντας ἀψηλά, ἀπότομα και κάθετα, και στεφανώνοντας τις ἀψηλές κορφές της φημισμένης βουνοσειρᾶς (Dent du midi).

Ἦξερα πῶς, με ὅλη τὴν καλή μου θέληση, δὲ θὰ κατάφερα να ξυπνήσω τὴν ὥρα που ποθοῦσα. Ἔχω πάντα μιὰ ντελικάτην ἀδυναμίαν στὸν ὕπνο της ἀγῆς. Ἀφῆκα λοιπὸν τὸ παράθυρό μου ἀνοιχτό. «Μόλις ὠχροφέξῃ, ἔλεγα, θ' ἄρχισουν να περνοῦν ἀπὸ κάτω ὅλοι ὅσοι ἔχουν τὸν ἴδιο σκοπὸ με μένα. Ὁ καιρὸς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θ' ἄνε ὠραῖος και οἱ τέτοιοι, ἐπομένως, πολλοί. Θα γελοῦν, θὰ χωρατεύουν με δυνατὲς φωνές, θὰ σφυρίζουν, θὰ χτυποῦν τις σιδηρένιες μύτες τῶν μπαστουριῶν τους στὶς πέτρες, οἱ πετεινοὶ με τὸ κοκορικό τους, οἱ ἀγελάδες θὰ σκορπιοῦνται, ἀργά-ἀργά, στὰ γύρω χωράφια και τὰ βαρεῖα κουδούνια τους θὰ γιομίζουν τὸν ἀέρα με τὸν ἦχο τους τὸ μονότονο. Ὅλα αὐτὰ δὲν μποροῦν παρὰ να με ἀγουροξυπνήσουν σὲ κατάλληλην ὥρα». Βέβαια, δὲν τ' ἄλεγα ἔτσι αὐτὰ, με τὴ σειρά τους, μὰ τὰ σκεπτόμουνα ὅλα μαζί ἀνακατωμένα.

Σίγουρος γιὰ τὸ ἀποτέλεσμα, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ τέτοια λογική, ἔσβυσα τὸ ἠλεκτρικὸ και πλάγμισα ἡσυχος. Στὴ σιγαλιά της νύχτας ὁ ἀντικρυνὸς καταρράκτης πλημμύριζε τὴν κάμαρά μου με τὴ μουσική του τὴν πρωτόγονη. Ἄν εἶχα κάποιαν ὑπόληψη στὴ φαντασία μου θὰ ἔλεγα ἄφοβα ἐδῶ πῶς ὅσες φορὲς ἀκούω ἔτσι νερὰ να κατακυλοῦν με ὀρμή, ὁ νοῦς μου πάει στοὺς Τιτᾶνες. Κάτω ἐκεῖ βαθειά, στὰ κρῦα σκοτάδια, ξεχύνουν αἰώνια οἱ μεγάλοι νικημένοι τὸ περήφανο μοιρολόι τους. Εὐγενικὰ σαρκώματα της ἀνώτερης τόλμης. Οἱ θρησκοὶ της ἐποχῆς — και κάθε ἐποχῆς — τὴν τόλμην αὐτὴ τὴν ὀνομάσανε, χυδαῖα και ἄσοφα, α ὕ θ ἄ δ ε ι α. Σιγὰ-σιγὰ τὸ βούισμα τοῦ νεροῦ μου ἔγινεν ἕνα ἀπαλὸ νανούρισμα και με βύθισεν, ὕστερ' ἀπὸ λίγο, σὲ ἀπολαυστικὴ νάρκη. Ὑστερα.... τίποτα δὲ θυμᾶμαι πιά. Φαίνεται πῶς με πῆρεν ὁ ὕπνος. Τὴν ἐπαύριο ξύπνησα: οἱ ἀχτίδες τοῦ ἡλίου γιόμιζαν τὴν κάμαρά μου. Μὴν ἔχοντας πιά ἀφορμὴ να βιάζουμαι, συγυρίστηκα με τὴν ὑπομονὴ και βγήκα στὸ δρόμο.

Ξεχείλιζα ἀπὸ χαρὰ, ἂν και σπουδαῖες αἰτίες γιὰ τέτοιο πράγμα δὲν εἶχα. Κύματα ἀγάπης ἔνοιωθα να

ξεχύνονται ἀπὸ μέσα μου με ὀρμή, ἀγάπης γιὰ ὅλα και σὲ ὅλους. Μόλις πέρασα τὸ μικρὸ ξυλένιο γιοφύρι που εἶπα παραπάνω, μοῦρθε να ξεσπάσω στὸ τραγοῦδι. Ἔνας στοιχειώδης σεβασμὸς πρὸς ταῦτιὰ και τὰ δικά μου και τῶν ἄλλων που ἤξερα πῶς εἶνε χωμένοι στὰ γύρω δέντρα μου δάμασε τὴν ἐπίφοβην αὐτὴ διάθεση.

Γύριζα κουρσσομένος τὸ βράδυ. Μποροῦσα και να μὴν κουραστῶ τόσο. Ποιὸς μου φταίει; Και ἀνεβαίνοντας και στὸ γυρισμό, ἀντὶ νακολουθήσω τὸ δρόμο που ὅλοι περνοῦσαν, που ἦταν τὶ ὁμορφα χαραγμένοι, ἐγὼ θέλησα να διαβῶ ἀπὸ δικά μου μονοπάτια. Και φρόνιμοι ἄνθρωποι και σοφὰ βιβλία μοῦπαν πολλές φορὲς πῶς αὐτὸ εἶνε ἐπικίνδυνο. Και ἔχουν δίκιο. Ἐγὼ ὁμως πάντα τὸ χαβᾷ μου. Και τὸ κάτω-κάτω της γραφῆς, σάματις κ' οἱ μεγάλες στράτες και τὰ μονοπάτια δὲ βγαίνουν ὅλα στὸ ἴδιο μεγάλο μηδενικό; Ἀργὰ-ἀργὰ πλησίαζα τὰ σπήτια τοῦ χωριοῦ. Ἀρχιζε να νυχτώνῃ. Στὴν αὐλὴ της πανσιόνας μου βρήκα μπροστὰ σ' ἕνα τραπεζάκι καθισμένη τὴ γειτόνισά μου τοῦ τραπεζιοῦ. Μιὰ Ἰταλίδα ντελικάτη, με φωνὴ σιγανὴ και ὑγρή. Πάντα λιγόλογη, ἀγωνιζότανε να κρύβῃ μιὰν ἀνίκητην ἀφηρημάδα.

Ἐἴθετα κορίτσια της πανσιόνας, της φερνότανε με συμπάθεια εὐγενική και λεπτή. Εἶχεν ἔρθῃ ἐδῶ, να ξεχάσῃ ἀνάμεσα στὴν ἀσύγκριτη φύση της Ἑλβετίας, μιὰν ἄτυχὴ της ἀγάπῃ. Της πρόσφερα ὀλίγα μπουκετάκια ἀπὸ ἐδελβαίς, τὰ χνουδάτα χιονολούλουδα. Με ρώτησε ἂν τὰ μάζωξα μοναχὸς μου. Της εἶπα πῶς τ' ἄγορασα ἀπ' τὴ μάντρα που ἔφεγγεν ἀντίκρου μας, ἐκεῖ που ἄρχιζε τὸ χιόνι. Τὰ εἶχαν ἐκεῖ με τις ἀρμαθιές. Με ρώτησε, ἀκόμα, γιὰ τὴν ἔτσι με προσοχὴ φυλαγμένα μέσα στὸ μαντῆλι και χαμογέλασε. «Σὰς εἶδα, πρόσθεσε ἀμέσως, που τὴν κατευόδωνες χθὲς τὸ πρωτὸ στὸ σταθμὸ τοῦ χωριοῦ, καθὼς ἐπέστρεφα ἀπ' τὸν περίπατο που συνειθίζω κάθε πρωτὸ». Λαφροκοκκίνησα και της εἶπα, χαμογελῶντας, πῶς πρέπει ν' ὀβρω ἕνα κατάλληλο κουτί και να της τὰ στείλω τὰ ὠραῖα λουλούδια. Μου ὑποσχέθηκε πῶς θὰ μου βρῆ ἐκείνη. Σὲ λίγο, τὸ κουδούνι, γιὰ τὸ βραδυνό, μᾶς ἔκοψε τὴν κουβέντα.

X. M.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

Ρωσικὴ φιλολογία.

Ἐπιστολαὶ τοῦ Τσέχωβ.

Εἰς πολυσέλιδον τόμον ἐξεδόθησαν τελευταίως αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Τσέχωβ πρὸς τοὺς φίλους του, εἰς τὰς ὁποίας φαίνεται χυμένον ὅλον τὸ δυνατόν οὐμοριστικόν του πνεῦμα και ἀπὸ αὐτὰς εὐκόλα ἐξάγομεν τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ Τσέχωβ ὡς συγγραφέως.

Εἰς αὐτὰς ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Βυσσινόκηπου» μᾶς φανερώνει τὴν μεγάλην του ἀγάπην πρὸς τὴν φιλολογίαν και τὰς αὐστηράς ἀπαιτήσεις που εἶχε ἀπὸ αὐτὴν. Εἰς μίαν ἐπιστολὴν πρὸς ἕνα φίλον του λογογράφον, λέγει:

«Ἐγὼ ἤμπορῶ να γράφω ἐρευνῶν τὸ μνημονικὸν μου και ζωντανεύων παλαιὰς ἀναμνήσεις και δχι λαμβάνων θέματα ἀπὸ τὴν φύσιν. Τὸ θέμα πρῶ

τον ξεκαθαρίζεται καλά εις τὸ μνημονικόν μου καὶ ὕστερα τὸ ἐκθέτω».

Κυπαρισένιος κλώνος.

(Τόμος II ποιημάτων Ἰν. Ἀνιένσκη).

Μὲ τὸ ἔργον αὐτὸ ἔπαυσε πλέον νὰ ψάλλῃ ἡ μουσα τοῦ σοφοῦ ποιητοῦ Ἰν. Ἀνιένσκη, ὁ ὁποῖος ἦτο ἕνας ἀπὸ τοὺς καλυτέρους συγχρόνους λυρικοὺς ποιητὰς τῆς Ρωσσίας. Τὰ ἔργα του «Τὸ τριφύλλι», «Τὸ παραμῦθι τοῦ Ὀκτωβρίου», «Εὐρίσκομαι στὰ κατάβαθα», «Τὰ σύννεφα» καὶ τὸ καθαφτὸ ἀριστουργηματάκι «Ἡ παλιὰ καλύβα» θὰ μείνουν ἀθάνατα στὴν ψυχὴν τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ.

— Κατ' αὐτὰς ἐξεδόθη νέον ἔργον τοῦ συγγραφέως τῶν «Διηγημάτων τοῦ Κολίμ» Β. Τάν (Μπογοράζ) μὲ τὸν τίτλον «Περιπλανήσεις». Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ὁ Β. Τάν φαίνεται περισσότερον βαθὺς παρατηρητὴς παρὰ δυνατὸς καλλιτέχνης.

— Ὁ σοφὸς συγγραφεὺς τῶν μελετῶν περὶ Δόστογέβσκη καὶ Τολστόη καὶ τοῦ «Χριστοῦ καὶ Ἀντιχρίστου» ἐξέδωκε κατ' αὐτὰς εἰς ὀγκώδη τόμον μίαν συλλογὴν ποιημάτων του, τὰ ὁποῖα διαβάζοντες δὲν ἠμποροῦμεν παρὰ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῶν εἶναι τεχνίτης τοῦ λόγου καὶ τεχνίτης πολὺ δυνατός. Εἰς κάθε στίχον του μᾶς δείχνει κάτι νέον ποῦ πρὶν δὲν τὸ ἐγνωρίζαμεν καὶ δὲν τὸ ἐβλέπαμεν. Καὶ αὐτὸ τὸ χαρακτηριστικὸν τὸ βλέπομεν ὅχι μόνον εἰς τὰ ποιήματά του καὶ εἰς τὰς κριτικάς του, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μυθιστορήματά του.

«Ποιήματα».

τοῦ Βίκτορ Στράζεβ.

Ἀναγινώσκων τοὺς στίχους τοῦ νεαροῦ ποιητοῦ Στράζεβ αἰσθάνεται ὁ ἀναγνώστης μὴ γλυκεῖαν εὐχαρίστησιν νὰ τὸν περιούζη. Κάθε στίχος του εἶναι καὶ ἕνα ἀνοιξιάτικο λουλουδάκι. Ὅλα τὰ ποιήματα περὶ που διαπνέονται ἀπὸ μίαν βαθεῖαν εὐλικρίνειαν. Μερικοὶ μόνον στίχοι φαίνονται ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὴν ποίησιν τοῦ γλυκυτάτου ποιητοῦ Τιούστσεβ.

Μέσα εἰς ὅλα διακρίνεται τὸ ποίημα «Τὸ ὕστερον ταξειδί».

Νεκρὴ φουσκοθαλασσιά.

Ἔτσι ὀνομάζεται τὸ τελευταῖον μυθιστόρημα τοῦ Ο. Μίρωβ ποῦ τὸν δείχνει πολὺ μεγαλύτερον ἀπὸ ὅ,τι ἐθεωρεῖτο κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ πρώτου ἔργου τοῦ «Κόνι Μπλιέδνι». Στὴν «Νεκρὴ φουσκοθαλασσιά» ὁ συγγραφεὺς φαίνεται ἐμπνευσμένος ἀπὸ τὴν σύγχρονον ἐπαναστατικὴν ἐποχὴν ποῦ διέρχεται ἡ Ρωσσία καὶ μὲ ἀρκετὴν καλλιτεχνικὴν δύναμιν ζωγραφίζει τὰ βήσανα τῶν πολιτικῶν καταδίκων εἰς τὰς φυλακάς.

— Ὁ ποιητὴς Βλ. Λιένσκη ἐξέδωκε κατ' αὐτὰς ἕνα τόμον «Διηγημάτων» του, τὰ ὁποῖα φαίνονται κατώτερα ἀπὸ τὰ ποιήματά του, διότι λείπει ἀπὸ αὐτὰ ἡ διηγηματογραφικὴ δύναμις καὶ τέχνη. Δὲν ὑπάρχει διήγημα ὅπου ἕνας ἥρωας νὰ μὴν ὑπνοβατῇ ἢ νὰ μὴ παραληρῇ καὶ τὰ τοιαῦτα. Εἰς μερικὰ μέρη αἱ ὑπνοβασίαι καὶ τὰ παραμυθήματα εἶναι πολὺ ἐπιτυχημένα, ἀλλοῦ ὁμως πέφτουν πολὺ ἔξω. Εἰς μερικὰ διηγήματα περιγράφει μὲ μεγάλην δύναμιν τὴν ὑπερηφάνειαν τῆς γυναικὸς διὰ τὴν ὀμορφιά της. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ. Ὁ Λιένσκη εἶναι ποιητὴς καὶ ποτὲ διηγηματογράφος.

Κων)πολις,

Ν. Καστρινός.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΧΙΟΥ

(Ἀπὸ τὴν συλλογὴν τοῦ κ. Ἀμάντου).

Τὸ τριαντάφυλλο.

Μόσχος καὶ λιβανόχορτο, δυόσμος καὶ καρνοφύλλι
κάθονταν καὶ μαλώννανε τὸ πιὸμ μυρίζει κάλλια
βγαίνει τὸ τριαντάφυλλο τὸ μοσχομυρισμένο
«σταθῆτε σεῖς βρωμόχορτα καὶ σεῖς βρωμοβοτάνια,
ἐγὼ ἔμαι τὸ τριαντάφυλλο τὸ μοσχομυρισμένο,
ἐγὼ στολίζω ζωντανούς, στολίζω πεθαμένους
τῆς παντρεμένης τὰ μαλλιά, τῆς λεύτερης τὸν κόρφο,
τῆς χήρας τὸ προσκέφαλο, τῆς καλογραιᾶς τὸ ράσο».

* *
*

Ἡ κατάρα.

Τριὰ κάτεργα πὰν τὸ γυαλὸ κ' ἡ κόρη πὰ τὴν ἄμμο.
— Κάτεργ' ἐλάτε τὸ γυαλὸ, ἐλάτ' ὄξω στὴν ἄμμο,
πῶχω τριὰ λόγια νὰ σᾶς πῶ καὶ τριὰ νὰ σᾶς μιλήσω
πᾶ κ' εἶδετε τὸν ἀρνηστή, τὸ ψεύτη τῆς ἀγάπης,
ὅπου μ' ἐφίλει κ' ἤμونه «ἂδ δὲ σὲ δῶ πεθαίνω»,
καὶ τώρα τῆς ὀβριᾶς ὁ γυιὸς ἀπαλησιμόνησέ με;
Ἀπὲ ψηλά νὰ κρεμοστῇ καὶ χαμηλά νὰ δώση
καὶ ἀπὸ κάτω νὰ βρεθοῦν τριὰ δίστομα μαχαίρια,
τό 'να νὰ τὸ 'μψη στὴν καρδιά καὶ τ' ἄλλο στὸ σικόντι,
τό 'στερο τὸ φαρμακερὸ μέσα στὰ φυλλοκάρδια.
Περασιμιά κ' ἐγὼ ἀπ' ἐκεῖ νὰ τὸν καλημερίσω:
«καλῶς τὰ κάμνετε παιδιὰ μ' αὐτὸν τὸν ἀντρειωμένο;
ἔχω κ' ἐγὼ λίγομ παννί, σαράντα πέντε πῆχες
κι' ὄλομ μοτάρι νὰ γενῇ σ' αὐτὸν τὸν ἀντρειωμένο».

Σ ἄ ν ο ν ε ἶ ρ ο

Ξανὰ μ' ἐπῆραν στὸ Ναὸ
τὸν χρυσοστολισμένο
ἢ Μοῦσες ἢ τρανές,
γιὰ νὰ μοῦ δείξουν κάθε τι
ἀπόκοσμο καὶ ξένο
μὲ ποίησι χτισμένο
σὲ χώρες γαλανές.

Καὶ ξάνοιξα μὲ τὴν ψυχὴ
φωτοπλημμύρα οὐράνια
καὶ ἀηδονιῶν φωνές,
λουλούδια ἱριδοχρώματα,
γλανκὰ νερά, πλατάνια,
ἡμέρες, Θεοφάνεια,
ζωὲς χριστιανές.

Σὰν τὸ πουλὶ πετοῦσα
ἀπ' ἕνα μέρος σ' ἄλλο
τρελλὸς ἀπ' τὴν χαρὰ
καὶ σὰν ἀποσταμένος
ἐκάθισα νὰ ψάλω
σ' ἕνα δένδρὶ μεγάλο
τῆς Μούσας τὰ φτερά.

Τὸ πρῶτο μου τραγούδι
πόνον πολὺν γεμάτο
ἦταν τοῦ χωρισμοῦ:
Ἦμουν ἐγὼ στὸν Οὐρανὸ
καὶ σὺ ποιλί μου κάτω.
ᾠ! πλάσμα μυρωδάτο,
ψυχὴ τοῦ στοχασμοῦ.

Πλωμάρι.

Γρ. I. Μαηδώνης.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἐν Χίῳ ἐξεδόθη τὸ α' τεῦχος τῶν «Χιακῶν Χρονικῶν», ἐκ σελ. 155, μὲ ὕλην πλουσίαν. Τὰ «Χιακὰ Χρονικά» εἶναι ἐτήσιον δημοσίευμα ἐκδιδόμενον ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Κωνσταντίνου Ἀμάντου καθηγητοῦ τοῦ ἐν Χίῳ Γυμνασίου, καὶ ἀφιερωμένον εἰς τὴν ἔρευναν ἀποκλειστικῶς Χιακῶν ζητημάτων, ἱστορικῶν, λαογραφικῶν, τοπογραφικῶν, γλωσσικῶν κλπ. Τῆς ἐργασίας ταύτης συμμετέχουν πολλοὶ λόγοι, ὅσοι ἔχουν νὰ εἰπουν κάτι ἄξιον λόγου διὰ τὴν ἱστορικὴν νῆσον· μεταξὺ τῶν συνεργατῶν τῶν «Χιακῶν Χρονικῶν» παρατηροῦμεν εἰς τὸ α' τεῦχος τοὺς καθηγητὰς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. κ. Σπ. Λάμπρον καὶ Ἀ. Ἀνδρεάδην, τὸν Ζακυνθινὸν λόγιον κ. Σπ. Δὲ Βιάζην, τὸν Γυμνασιάρχην Χίου κ. Π. Κοντογιάννην, τὸν ἐν Ἀθήναις λόγιον κ. Δ. Π. Πετροκόκκινον κλπ.

Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο εἴαν καὶ παρ' ἡμῶν ἐγίνετο μία τοιαύτη ἐργασία διὰ τὴν νῆσον μας, τῆς ὁποίας πολλὰ σημεῖα ἀπὸ ἱστορικῆς κυρίως ἀπόψεως εἶναι σκοτεινά. Διότι ὄν ἐξαιρέσωμεν τὴν «Λεσβιάδα» τοῦ Σταυράκη Ἀναγνώστου (1850), ὀλίγα τινὰ πού ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὰ παλαιὰ περιοδικὰ «Σαπφῶ» καὶ «Πανδώρα», τοὺς «Γατελούζους ἐν Λέσβῳ» τοῦ μακαρίτου καθηγητοῦ τοῦ Γυμνασίου μας Ἰω. Δελῆ, τὰ «Λεσβιακά» τοῦ κ. Σπ. Ἀναγνώστου (ἀφορῶντα τὸ λεκτικὸν κυρίως ἰδίωμα τῶν Λεσβίων), τὴν ἐσχάτως ἐν τῇ «Χαραυγῇ» δημοσιευθεῖσαν περὶ Σαπφούς διάλεξιν τοῦ ἐν Κων)πόλει κ. Μ. Γ. Μιχαηλίδου, καὶ μερικὰ ἄλλα μικρᾶς ἀξίας, σπάνια ἄλλως τε καὶ δυσεύρετα, οὐδὲν ἄξιον λόγου ἀνάγνωσμα περὶ τῆς νήσου μας ἔχομεν νὰ παρουσιάσωμεν γραμμένον εἰς τὴν γλῶσσάν μας. Δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν ἐνταῦθα καὶ ὅσα σημαντικὰ ἐγράφησαν περὶ Λέσβου κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἀπὸ φυσικῆς, ἱστορικῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς ἀπόψεως ὑπὸ τοῦ συνεργάτου μας κ. Μ. Κ. Στεφανίδου καὶ τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Ἐμμ. Δαυίδ. Ἀλλὰ ταῦτα εὐρίσκονται ἐγκατεσπαρμένα εἰς ἐφημερίδας καὶ σπάνια περιοδικὰ, διὸ καὶ πολὺ δυσπρόσιτα εἶναι διὰ τὸν ἀναγνώστην.

Συγχαρητήρια θερμὰ ἀπευθύνομεν εἰς τὸν ἐν Χίῳ καθηγητὴν κ. Ἀμάντον ὅστις ἔσχε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἀξιεπαίνου αὐτῆς ἐργασίας.

Εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος τεύχους ὁ ἀναγνώστης βλέπει δύο ὠραῖα δημοτικὰ τραγούδια τῆς Χίου ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ κ. καθηγητοῦ. Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον μας θὰ δημοσιεύσωμεν τὴν «Μόστραν», χιακὸν λαογραφικὸν ἔθιμον γραφέν ὑπὸ τοῦ κ. Π. Κοντογιάννη.

— Ἀπὸ τίνος ἐξεδόθη καὶ δευτέρα πολιτικὴ ἐφημερίς ἐν τῇ πόλει μας ὑπὸ τὸν τίτλον «Λέσβος» μὲ διευθυντὴν τὸν κ. Ν. Ταχτατζήν καὶ ἀρχισυντάκτην τὸν κ. Καλαμίδαν. Εἰς τὸ νέον φύλλον ἡ «Χαραυγὴ» εὐχεται ἀπρόσκοπτον πορείαν καὶ εὐδοκίμησιν.

— Ἀπεστάλη ἡμῖν ἐκ Παρισίων ἡ ἐκεῖ ἐκδιδομένη πολιτικὴ, φιλολογικὴ, ἐπιστημονικὴ, καλλιτεχνικὴ, κοινωνικὴ ἐπιθεώρησις «Ὁ Κρητικὸς ἥλιος» («Le Soleil de Crète»), ἐκδιδομένη ὑπὸ τῶν κ. κ. Γ. Καρακανδᾶ, προέδρου τῆς Κρητικῆς Ἀδελφότητος καὶ τοῦ γνωστοῦ φιλόλογου Γ. Δ' Ἀσοῦν-Υβελίν. Ἡ ἐφημερίς αὕτη συντασσομένη ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ ἀπασχολεῖται εἰδικῶς διὰ τὰ Κρητικὰ πράγματα. Τῆς εὐχόμεθα καλὴν πρόοδον.

Ἐξεδόθη τὸ τεῦχος Μαΐου τῆς καλλιτεχνικῆς «Πινα-

κοθήκης». Περιέχει μελέτην περὶ Φογκατσᾶρο, περιγραφὴν τῶν ἐκθέσεων τῆς Ρώμης, τὴν διάλεξιν τοῦ Ἀνατόλ Φράνς περὶ Τολστόη, σκιαγραφίαν τοῦ Δ' Ἀννούτζιο, καλλιτεχνικὰς μελέτας κλπ. ὡς καὶ δέκα πέντε εἰκόνας, ὧν τέσσαρες τῶν εὐρημάτων τῆς Κερκύρας. Γραφεῖα: Ὀδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22. Ἀθῆναι.

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Συνιστῶμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας τὴν περὶ Νίτσε μελέτην τοῦ Γάλλου κριτικοῦ **Gevaert**, τὴν ὁποίαν δημοσιεύομεν εἰς τὸ σημερινὸν μας φύλλον.

Ὁ **Gevaert** εἶναι κληρικόφρων καὶ ἐκφράζεται μετὰ μεγάλης αὐστηρότητος περὶ τοῦ Νίτσε καταδικάζων μὲ ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα τὸ φιλοσοφικόν του σύστημα. Ὀλόκληρον τὸ σύγγραμμά του «**La tristesse contemporaine**», ἐκ τοῦ ὁποίου παραλαμβάνομεν τὴν σημερινὴν μελέτην, διέπει ἕνα θεοκρατικὸν πνεῦμα, ὅπου ὁμως διαλάμπουν πολλὰ ἀλήθειαι πού ἀξίζουσιν νὰ μελετηθοῦν, διότι ὁ συγγραφεὺς μετὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε αὐστηρότητος ὁμιλεῖ καὶ περὶ Τολστόη, Σοπεργάουερ καὶ τῶν ἄλλων φιλοσόφων ὡς καὶ περὶ τῶν συγγραφέων καὶ τῶν καλλιτεχνῶν πού ἔχουν ἐπηρεασθῆ ἀπὸ αὐτοὺς εἰς τὰ ἔργα των.

— Πρὸ ἀρκετοῦ ἀκροατηρίου καὶ λίαν ἐπιτυχῶς διεξήχθη τὴν ἐσπέραν τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἡ μουσικὴ συναυλία τοῦ κ. Λακαλιμίτα, εἰς τὴν ὁποίαν εὐγενῶς προσεφέρθησαν νὰ λάβουν μέρος καὶ πολλοὶ ἐρασιτέχναι νέοι μας, ὁ κ. **Doussi** καὶ ὁ κ. Γ. Κατσούφρης, ἀπαγγείλας δύο ὠραῖα ποιήματα τοῦ Χαΐνε καὶ τοῦ Λασκαράτου. Τοιαῦτα καλλιτεχνικὰ ἐσπερίδες καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἐγίνοντο συχνότεραι.

— Δύο ἐκδρομαὶ ἔχουν γίνει κατ' αὐτὰς, ἡ μία ὑπὸ τῆς «Λέσχης τῶν Ἐκδρομῶν» εἰς Κυδωνίας καὶ ἡ ἄλλη ὑπὸ δύο συμπολιτῶν μας εἰς Μοσχονήσια. Καὶ εἰς τὰς δύο ἔλαβον μέρος πολλοὶ ἐκδρομεῖς, τοὺς ὁποίους ἐνθουσιωδῶς ὑπεδέχθησαν οἱ ὁμογενεῖς κάτοικοι τῶν δύο γειτονικῶν κοινοτήτων.

Περὶ τὸν νὰ ἐξάρωμεν τὸν σκοπὸν τῆς συναδελφώσεως καὶ τῆς ὁμονοίας πού ἐπιδιώκουν αἱ τοιαῦται ἐκδρομαὶ μεταξὺ τῶν ὁμογενῶν γειτονικῶν πληθυσμῶν.

Εὐχαρίστως δὲ μανθάνομεν ὅτι ἡ «Λέσχη τῶν Ἐκδρομῶν» πρόκειται νὰ διοργανώσῃ λίαν προσεχῶς μίαν ἀρχαιολογικὴν ἐκδρομὴν εἰς Πέργαμον· δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι πολλοὶ θὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν ἐκδρομὴν αὐτήν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐκτός τῆς ψυχαγωγίας πολλὰ ἔχει νὰ ὠφεληθῆ καὶ ἀπὸ ἀρχαιολογικῆς ἀπόψεως ἡ φιλόμουσος νεολαία μας, μὲ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλης ἀξίας ἀρχαιολογικὰς ἐν Περγᾶμῳ ἀνακαλύψεις τῶν τελευταίων ἐτῶν.

Μόνος ἀντιπρόσωπός μας ἐν Κων)πόλει ὁ κ. **Νίκος Καστρινός, Galata, Poste Russe.**

Ἑπεύθυνος: **Μ. Σ. Βάλλης.**